

SAVAITINIS LAIKRAŠTIS
"KATALIKAS"
Chicago and Metropolitan Chicago, Ill.
 Kaina metams:
 Amerikoje... \$2.00 | Užsienj... \$3.00
 Prenumerata tur būt fiskalno užmokėta.
 "Kataliko" spaustuviėje spaudinasi visokios knygos, konstitucijos ir tt. Darbas atliekamas labai puikiai, greitai ir pigiai. Užsirašydami "Kataliką" siųskite prenumeratą arba laiškus sekanciu antraštu:
JOHN M. TANANEVICZ
 8244 So. Morgan St. CHICAGO, ILL.

KATALIKAS

THE LITHUANIAN WEEKLY
"KATALIKAS"
 Published every Thursday
 at Chicago, Ill.
 Subscription \$2.00 per Year.
 Advertising Rates on Application.
 Book and Job printing in Lithuanian, Polish, English and all other modern Languages : : :
 All Communications must be addressed:
JOHN M. TANANEVICZ
 8244 So. Morgan St. Chicago, Ill.

Savaitinis Laikraštis Pašvestas Reikalams Lietuvių Katalikų Amerikoje.

No. 30

Chicago, Ill., 22 d. Liepos (July) 1909 m.

ENTERED AS SECOND-CLASS MATTER JAN. 25, 1899 AT THE POST OFFICE AT CHICAGO, ILL. UNDER ACT OF MARCH 3, 1879

Dr. Alexander M. Rakus
 ANTIQUARIAN & NUMISMATIST
 3051 W. 43rd St., Chicago

Metai XI

Politiškos Žinios.

Persija.

Persijos šacho viešpatavimas jau pasibaigęs, nes andai tautininkai savo susirinkime, mieste Teherane, šachą numėtė nuo sosto, jo-gi vieton šachu apšaukė sosto įpėdinį.

Šacho atkaklumas jam tą viską padarė. Panašiai reikia elgties ir Rusijoje.

Liepos 14 d. telegramai iš Teherano sekanciai skamba:

Tukstantis tautininkų vakar 5 val. ryte įpuolė miestan Teheraną per trejus vartus. Tuojais jie užėmė šiaurinę miesto dalį. Buta kelių ant gatvių kruvinių susirėmimų, bet visame mieste viešpatuoja tvarka ir visur ramu.

Tautininkų patroliai pakriko po visą miestą. Šachas, regis, tarės pasislėpti Rusijos pasiuntinystės butan.

Šacho karumenė su kazokais užėmė svarbiausias gatves. Tautininkai ją tuojais atakuos, jai nenorės jiems pasi duoti.

Tautininkų vadu Sipahdar ir Sardahasad apsisotjo parlamento bute. Svetimžemiams n'esama jokio pavojaus,

Tautininkai užėmė vidurinių dalykų ministerio namus ir jų pusėn perėjo daug šacho kareivių ir kazokų. Tie kareiviai vaikščioja po miestą ir kalbina kitus eiti išvien su tautininkais.

Arti Anglijos pasiuntinystės buto tautininkai su šacho karumene turėjo kruviną susirėmimą ir pastarąją išblaškė, pasi užėmė telegrafijos valdy.

Bahtiarai užėmė šiaurinę miesto dalį, o tautininkai pietinę. Šacho karumenė ir kazokai nors traukiasi iš kelio tautininkams, tačiau jiems nenori pasiduoti. Jei šachas pasislėps bile kokian pasiuntinystės butan, ženklins, kad abdikavęs.

Is tos telegramos jau gana aišku, kad šachas neteks sosto ir tenai įvyks didelė politiškoji nerversmė.

Vėlesniais telegramais pranešama, kad šacho karumenė ir kazokai tautininkams nori pasiduoti, bet šachas to visko negeidžia. Tautininkai tuotarpu reikalauja, kad kazokai tuojais būtų paleisti į savo namus.

Šachas nežinia kur pasislėpęs, o Rusija su Anglija neturi priezasties maityties ton kovon, kadangi svetimžemiams iš niekur negresia pavojus.

Liepos 15 d. vakare tautininkai užėmė pietų vartus ir pagavo dvi dideli kanuoli. Šacho karumenė vistiek dar ne pasidavus.

Liepos 16 d. generolas Liachov su savo kazokais tautininkams pasidavė, o šachas tada su savo viena pačia ir su

kurį pirmiau cesorius priėmė. Cesorius-gi tuo tarpu iškelio į savo vasarnamį Alpu kalnuose, idant senatvėje atsilseti. Cesorius turi 79 metus.

Pietinė Amerika.

Pietinėje Amerikoje tarp mažų respublikų nuolatos sėjama nesutikimo sėkla. Kol tos respublikaitės nepateks po rimta ir galinga valdzia, to tenai bus ir nesutikimai ir karonės.

Parejo štai ir dabar žinios, kad respublika Peru ir Bolivija tarp savęs ėmusios šnairuoti ir laukiama krūvino susirėmimo, o tai dėl sekancios priezasties: Ant pat sienos tų abiejų respublikų randasi platus gabalas trąšios žemės, iš dalies apaugusios nepereinamais miškais, kurinose esama brangių medžių. Tą žemės gabalą abi respublikai laikė savo nuosavybe ir respublika Peru galutinai tą žemę, kaip nuosavybę, pardavė Brazilijai už 10.000.000 dol. Prieš tai trojauš už protestavo Bolivija. Kad užbėgti karui, abidvi respublikos pasidavė taikos teismui, o teisejū paliko Argentinos prezidentas. Pastarasis Peru valdzios pasielgimą išteisino ir Bolovijai nepripažino nieko. Dabar-gi Bolivija valdziskai apskelbė, kad ji nepripažinti Argentinos prezidento ištarmės, o tas reiskia tą patį, kaip kad išsaukimą Peru karan. Kuomet-gi tasai karas įvyks, dar nežinoma, kadangi karan abidvi nepripažino.

Bolivijos sostinėje La Paz prasidedo judėjimai prieš Argentina ir Peru. Argentinos pasiuntinys apleido Boliviją, o jo pati kaip tik suspėjus pasislėpti artillerijos stovyklon.

Tatai aišku, kad karas neišvengtinas. Bolivija nori kariuoti su Peru ir Argentina. Stebėtina, ką Bolivija mano panašiai pasielgdama.

Austrija.

Austrijos parlamente pasta raisiais laikais buta didelio trukšmo. Regis, nei viename parlamente nesutikim tokių nesutikimų, kaip kad Austrijos parlamente. Tenai atstovai labai tankiai tiesiok kresėmis vieni kitus daužo, susikabinę smaugiasi, eina dvi-kovon ir kitokios nebutniekus išdarinėja.

Paskutinėmis dienomis mat slavų unijos atstovai podraug su socialistais atstovais sumanė sugriauti dabartinį ministerijų kabinetą. Taigi užkenkia savo reksmais budžeto apsvartymus. Daugiausia šūkavau čekai socialistai su savo Klefaču vadu. Vieną dieną kalbėta apie vidurinių dalykų ministerio budžetą. Ministeriu vidurinių dalykų yra baronas von Haerdlt. Čekai taigi ir atkreipė prieš jį visą savo piktumą. Kuomet ministeris norėjo užimti balsą, čekai taip ėmė šukauti, blianti, kad atstovas su atstovu negalėjo susikalbėti. Parlamento pirmininkas nuolatos buvo priverstas pertraukti posėdžius, idant tuo būdu atstovus numalsinti. Bet ir posėdžių pertraukos nieko negelbėjo, nes prasidedus naujam posėdžiui — tas pat atsitikdavo.

Kadangi valdzia nesurado budu, kaip galima būtų tuos įjurtusius čekus apmalsinti, parlamentą uždarė ir atstovus paleido ant vakacijų.

Kaslink Vengrijos krizio, karalius-cesorius liepė iki rudeniui kraštu valdyti dabartinei Wakerlio ministerijai. Taigi Vengrijos ministeriai pasiliks ant savo vietų, nežurint jų paduotos cesoriui dimisijos,

Ispanija.

Ispanijos provincijoje vardu Galicija pradėję kelti maištus vietiniai vargo suspausti burai: Daugiau kaip 200.000 burų susijungė sąjungon prieš dvarponius ir didelių žemės plotų savininkus, kurie burus įvairiais budais išnaudoja ir apgaudinėja, skolindami jiems pinigūs ant aukštų nuosimčių, nomuodami dirvas už neprieinamus mokesčius ir su papirkamų teisejų pagalba juos čulpija, kaip vorai muses.

Delei tų galvašūdiškų santikių, Galicijos burai su savo šeimynomis tiesiok randasi vergijoje ir norint jie kaip kuris turi savo locnos žemės šmotelį, tai tečiaus ir toji apkrauta didikū skolomis. Taigi pastaraisiais laikais burai ir ėmė jau šiaušties prieš savo išnaudotojus, norėdami panaikinti tą nuo senų gadynių užsilikusią vergiją.

Susitvėrė sąjunga pirmučiausia dėl to, idant bendrai sau įgyti laukams trąšas ir žemdirbystės mašinas, idant tuo būdu atsiepiri prieš savo

išnaudotojus, kurie taip pat stengiasi tą burų sąjungą suardyti.

Pastaraisiais laikais burai sąjungiečiai ėmę deginti didikū miškus, javus, jų dvarus. Buta net kruvinių susirėmimų.

Žemvaldziai didikai pasikvietė sau talkon prieš burus žandarmus. Tečiaus burai net nusimina ir apsiima su savo skriaudėjais kovoti iki paskutiniam krauju lašui.

Turbūt jie burame perdaug jau užpylė už kailio, jie tik lėti avineliai staiga virsta į vilkus ir ieško sau prigulinčių teisų.

Rusija.

Tikrieji rusai ir vyriausybė.

Šiomis dienomis sumita Juškevičius-Kraskovskis, vienas iš artimųjų Dubrovniui tikrųjų rusų. Suėmimo pareikalavęs Kiuvėnėpės teismas, kurs tardo Gercenšteino užnušimo bylą. Tikrieji rusai labai tu pasipiktinę. Iš laikraštis "Ruskoje Znamia" užsi puola baisesiai ant Stolyfino ir kitų ministrų. Užtai oficialinis laikraštis "Rosija" (No. 1093) uors trumpai, bet drutai pabara tikruosius rusus. Matyti, vyriausybė su jais jau nebela bai sutaria.

"Nov. Vremia" buvo pranešusi, kad vienas iš liudiniukų, Prusakovas, kuris buvęs apkaltintas delei Gercenšteino užnušimo patį Dubrovina, pas tarytoją Tlustovskį atsiskakęs nuo savo apkaltinimų. Bet Prusakovas per kitus Peterburgo laikraščius pranešė, kad jisai savo žodžių nebuves atšaukęs pas Tlustovskį, kad vadinasi, "Nov. Vremia" pamalavusi.

Kad nelabai jau besutaria vyriausybė su tikraisiais rusais, rodo kad ir toks atsitikimas. Iš stačiatikių sinodo pašalinti arcivyskupai — Voliniana Antonijus, Suomijos Sergijus, vyskupai — Tambuvo Inocentas ir Cholmo Eulogijus, vadinasi, patį aršieji tikrųjų rusų šalininkai. Jų vieton busi pakviesti žmonės ne būtie tokie jau atžagareiviai. Nerko ir besakyti, kad tikrųjų rusų laikraščiai baisesiai tuo yra pasipiktinę.

Kražiškis Klingebergas tebevyvas.

Kaip pasirodė, kai kurie rusų Petrapilės laikraščiai, o drauge ir Vilniaus laikraščiai, suklydę, pranešdami neseniai savo skaitytojams, buk miręs Jekaterinoslave, dėmėtąja šiltine nžiskrėtęs, Kražiuose "pasizymėjęs" buvęs Kauno gubernatorius Klingebergas. Miręs Jekaterinoslavo gubernatorius Klingebergas, pasirodo, buvo tik brolis kražiškio Klingebergo; o tasai ir dabar tebevyvas sėdi Peterburge senate.

Paryžiaus darbininkai drauge su krasų ir telegrafų valdininkais, vadovaujant žinomam agitatoriui Patada, vėl regis apskelbs generališka straiką. Taip rašoma iš Paryžiaus.

Iš Viso Pasaulio.

Anglijos kariškas laivas "Merlin" palei salą Borneo susekęs ir sulaukęs piratų (ju ru plėšiku) laivą.

Šveicarijos mieste Geneva andai per ištisas 10 dienų iškilmingai apvaikščiota garsaus eretiko Jono Kalvino gimimo diena.

Varšavos kariškas teismas viena diena pasmerkė 6 socialdemokratų pakarti, o kitus 14 išsiųstį Siberijon už įvairius terorizmus.

Hubert Latham buvo priverstas savo kelionę su monoplanu per kanalą atidėti kitam laikui, kadangi kanale siaučianti banga.

Peterburge cholera kasdiena suserga nuo 120 ligi 150 asmenų ir pušė susirgusių vis miršta. Iš Peterburgo tasai maras platinasi kitur.

Japonijos ambasadorius Takahira Vašingtonan iš vakacijų jau nesugrįžsiąs, o jo vietą Vašingtone užimsiąs iš Vienos ambasadorius Uchida.

Pirmasis Ripono markizas, George Frederick Samuel Robinson, tomis dienomis Londono numiręs. Jis buvo kelius metus Anglijos kabineto kancelierium.

Japonijos cukraus trusto prezidentas, M. Sakov, kuris neseniai teisme atrastas kaltu už parlamentą atstovų papirkimą, andai papildė savžudystę nusišaudamas.

Ant Havai salų — kaip rašo protestantų vyskupas Restarick — morališki santikiai labai apvertkinti. Jisai sako, kad ant tos salos merginoms nevarta. Kas tenai veikia, ne galima visko net skeltti.

Vienos laikraščiai atkartoja garsą, kad trumpoj ateityj Austrijos cesorius pasimatys su Italijos karalium. Susitiksią mieste Bergenze, Austrijos Alpanse, kur dabar varšaros metą pralaidžia Austrijos cesorius.

Anglijoje moterysčių persiskirimai apsunkinami ir persiskirimus tegali duoti tik viršesni teismai, o tais teismais gyventojų žemesnysis luomas negali pasinaudoti. Taigi dabar lordų butan įnešte, kad persiskirimų reikalai būtų pavesta ir žemesniems teismams. Nekurių lordų prieš tokį įnesimą užprotestuota, nurodyta Amerikos moraliskumas iš to atzvilgio, kur persiskirimus suteikia bile teisejas. Įnesimas pavesta tam tikrai komisijai.

Graikijos pietinėje dalyje provincijos Elis, kur esama didžiausio miesto Pirgos, andai buta didelio žemės drebėjimo kuris ant paviršaus žemės viską sunaikinęs ir daug gyventojų užmušta ir suzeista. Ap

linkiniai miestai ir miesteliai sugriauta. Smulkesnių žinių trūksta.

Turkijos didysis vezyras andai prisakė mahometanų vyriausiam dvasiškiui Šeik-ul-Islam apskelbti manifestą, kuriame turbūt pranešta visiems mahometanamams, pasiremiant ant korano, idant jie visus krikščionis gerbtų ir su anais teisingai elgtusi. Tasai manifestas turi but visoje Turkiijoje praplatinatas.

Paryžiuje andai buvus karumenės paroda. Karo ministeris Piquart, pasibaidžius arkliai nuo arklio nukritęs ir susikulęs. Laike tos parodos skraidę padangėmis orlaiviai. Buta paskui oficerų susirinkime karštų prakalbų, kad nuo vokiečių atgal atimti Alzaciją ir Lotaringiją.

Mieste Palermo policijos viršininkas pašalintas nuo užimamos vietos, kadangi su savo šnipais nemokėjęs New Yorko poručnikui Petrosino apsaugoti gyvybę. Petrosino Palermo nužudžius italų "Juodoji Ranka", kurios sąnarių suėmimų jisai buvęs specialistu. Tečiaus žmogždžiai neatrasta.

Prancijoje, o ypatingai Paryžiuje, mokinasi daug Rusijos studentų. Rusijos policija paskui juos siždavo šnipus ir iš to atsitikdavo labai daug Prancijos valdziai nesmagumų. Tatai ministrų pirminkas Clemenceau andai parlamente apreiškė, jog Rusijos šnipams bus uždrausta ant Prancijos teritorijos vaikioties ir vartyti provokacijas.

Londono policijos teisejas Rutzen andai sufragisčių vadovė Pankhurst nubaudęs 25 dol. pabaudos arba mėnesiui kalėjimo už pasipriešinimą policijai. Kitos sufragistes, kurių areštuota daugiau simto, iš kalėjimų be nieko paleistos.

Dabar sufragistes jau nebada matyties su ministru premieru, bet reikalauja audijencijos tiesiok pas karalių Edwardą.

Rusijos didkunigaikštis Ciriil, mirusio Vladimiro vyriausias sunus, iš užsienio sugrįžęs į Carskoje Selo ir su savimi atsigabėnęs pačią iš dvi dukteri Ligšiol jam Rusijoje buvo draudžiama gyventi už apsiavedimą su didkunigaikščiu Viktorija Geska, kuri su carienės broliu persiskyrus. Caras dabar, matyt, suminkštėjęs.

Abruzų kunigaikštis nuo Himalajų kalnų andai Ryman pranešęs, jog namo sugrįžsiąs pirmose Rugešo dienose. Regis tuo pačiu laiku Ryme bus atvaziavus Amerikos senatoriaus Elkio'so dukte su savo motina ir tenai kunigaikštis su jaja susitiksiąs. Tai turės būti paskutinis pasimatymo tikslas. Tatai vėl dabar pasiklydęs gandas, kad kunigaikštis neatbutinai su jaja apsiवेशis.

Prie Suvalkų gubernijos atskyrimo nuo Lenkijos.

Sumanymas — atskirti Suvalkų guberniją nuo Lenkų žemės ir suvienyti ją su kitomis Lietuvos dalimis, Rusijos valdzios esančiomis, vienon administrativinė vienaton — yra jau ne dabar atsiradęs. Apie tai buvo rašoma rusų laikraščiuose mūsų baudžiavinio brudžėjimo pradzioje. Tas klausimas buvo svarstomas ir viršausiųjų to laiko administratorių kabinėtuose. Bet jam buvo lemta dar ilgai pasilikti neįvykintam.

Dabar pirmutinį gandą apie šitą naujai atgimusį, ar dar atgimiantį, sumanymą pranešė varšavinis lenkų laikraštis "Kzien"; atkartojo jį vilniškis "Durdjer Litevski", o pagalios pateko ir mūsų spaudon.

Išskyrimas Suvalkų gubernijos iš Lenkijos ribų yra vienas iš svarbiausių tolesnio mūsų tautos gyvavimo sąlygų. Todelei nesistebime, jog tautiškoji mūsų "Viltis" pirmąją žinią apie tą sumanymą paskelbė saviems skaitytojams ribiomis raidėmis, o sekanciaime numeryje jau patalpino ilgą straipsnį, paskirtą istorikam išgvildenimui bei išteisinimui šito sumanymo.

Senoviskieji to (Suvalkų) krašto gyventojai, kuriuos viduramžių kronikos vadina Getais, Getiviais, o rusai bei lenkai — Jatviais, Jetvegais, Jedingais, buvę lietuviai, lietuviškai kalbėję, — ir gilioje senovėje buvę apgyvenę visą Pagarį ir Brasto vaivadijos dalį. Dar 12-13-me amžiuje lenkai juos čia kitus išžudė, kitus išsivargę vergovėn anapus Vyslos, o jų kraštą apsidone mozurais.

1795 metais, išdraskius lenkų respubliką, tas žemės plotas, kurs dabartės sudaro Suvalkų guberniją, drauge su kai kuriais kitais kraštais pateko prūsų rankosna ir išbuvo jų valdzioj ligi 1807 metų kuomet Napoleonas I, apgalėjęs Prusus, sumanė atsimokėti lenkams už suteiktą jam pagalbą. Jis įsteigė "Varšavos kunigaikštystę" iš didžiomo grynai lenkiškų sryčių, pri kurių pirmuše ir dabartinę Suvalkų guberniją, atplėšęs ją nuo Prusų.

Kadangi Napoleonas 1813m. susisaldęs savo karumėn Rusijos snėguose, grįžo namuosna, caras Aleksandras I, vydamas jį pridurmu paskui, apėmė Supalkų kraštą drauge su visa Varšavos kunigaikštyste ir prijungė ją prie Rusijos. Vienos miesto traktatu 1815 metais Europos monarkos pripažino visą tą kraštą Rusijos pavoniję. Caras Aleksandras, atmindamas visai dar neseniai prauzusių lenkų politiška laisvę, davė lenkams plačią autonomiją su seimu Varšavoje ir paliko tam kraštui "Lenkų" Karalystės" vardą.

Pabaiga ant 3io puslapio.

Žinios iš Lietuvos.

A. + A.
VYTAUTAS SKARŽINSKAS.

Birželio 8 d. Alovės bažnytelėje buvo lūdina iškilmė: laidėjo Alovės dvaro savininką, a. a. Vytautą Skaržinską, mirusį Birž. 5 d. Laidojo jį, žinoma, kaip kiekvieną didesnį dvarininką; padaryta buvo kas buvo galima, kad tik laidotuvis būtų iškilmingesnis. Prie grabo uždegtas buvo visos, kokios tik buvo bažnytelėje, lempelės ir žvakės, iškaišyta aplink žolynais. Dvarininkų kaimynų ir genčių suvažiavo daugybė, susirinko nemaža ir šiaip žmonių prasčiokėlių lietuvių. Laidojo klebonas, 3 kitų apylinkės klebonų (Alvėta, Nemunaičio ir Pivašiu) lydimas. Bet ne alypa tai, aš norėjau pakalbėti. Darytas toks: a. a. Vytauto nabaštikas buvo išimtinai žmogus, kokių nedaug mūsų dvarininkų tarpe (ypač Vilniaus gub.) terasi. Nors jautėsi esąs lenkas ir lenkų tautą mylėjo, dągi 63 metais galvos kuone paguldė už lenkų tautos idėją: sulaužytom kojom, vos gyvas išliko iš po kazokų kovos lauke, tečiaus žiurėjo teisybės, pridėratos tam kraštui ir tiems žmonėms, tarp kurių gyvenc. Alovės parapija dauguma lietuvių. Per amžius skriaudžiami ir niekinami, Alovės lietuvių neišsidažo savo kalbos, kad ir "pogauskos" ir "prastos". Gavę prieš kelierius metus kleboną, gerą, dorą lietuvį, kun. Rapolą Jukną, aloviškiai lietuvių pagaliaus susiprato, kad ir jų kalba reikalinga yra savo teisių bažnyčioje, kad geriau bus meldusis Dievui sa-vaip, ne iškraipytas svetimos lenkų kalbos žodžiais. Jaunas klebonas nebuvo, žinoma, tam teisingam savo parapijonų reikalavimui priešingas; dągi padėjo, kiek galėjo, užtarė, vyskupui persakęs, kaip tikrai jo parapijoje yra. Vyskupas liepė įvesti ir lietuvių kalbą. Čia ir prasidėjo skandalas, pagarsinęs Alovės varda po visą plačiąją Lietuvą. Vietiniai lenkeliai, kitų endekų iš šalies pakurstomi, pradėjo viešikais budais trukdyti teisybės darbą. — "Neįleisim pogauskos kalbos mūsų bažnyčioje". — "Tegul sau eina lietuvių melstų ant Pataronių kalno" — šaukė apjauktieji, kolie neprišaukė pagaliaus — kaip žinote — teismo, kuris juos už nutrūkimo kelimą bažnyčioje nutėisė, kad ir lengvai, bet vis dėlto nutėisė, kaip suirutės darytojus. Tasai teismas davė progą "G. Wilenskiui" ir įvairiems lenkų pašaipos laikrašteliams visą pusmetį beveik drabstyti slykščiausiu purvu gerbiamojo Alovės klebono kun. Juknį vardą. Kaip tai jisai išdrįs paduoti svetieškajam teismui surintininkul? Netik Vilniaus endekai, visa — gali sakyti — Lenkija "piktinasi" tokio "litvomanu" pasielgimu, "vieninteliu katalikų Bažnyčios Istorijoje", anot endekų dienraščio.

Vienas tik a. a. Skaržinsko nabaštikas nesidavė įseivioti šovinizmui, jisai matė, kad lietuvių teisingai reikalauja savo teisių, ir netik kad nesipyrė prieš lietuvių kalbos įvedimą Alovės bažnytelėn, bet, kiek išgalėjo, stengėsi savuosius malšinti. Kada visi dvarininkai ir šlektelės paskutiniaisiais žodžiais koneveikė kun. Juknį, Skaržinską pasiliko, kaip ir būvęs, geriausias jo draugas,

nes matė jisai jame kunigą dorą ir teisingą. Už tokį savo laikymąsi Skaržinsko nabaštikas gavo iš bajorėlių dągi "zdrajos" vardą.

Ir taip visuomet, kur tik buvo proga, a. a. Skaržinsko nabaštikas gynė teisybę, užstojo nekartą lietuvių, pats budamas didžiausias lenkų patrijotas. Kad ir per pirmuosius rinkimus Valstybės Dumon. Skaitytojai atsimena, turbūt, istoriją su Donato Malinausko kandidatura Dumon. Trakų apskrities dvarininkai buvo jau nutarę rinkti jį iš savo tarpo Vilniun ir buvo žodį davę nemainyti to savo nutarimo. Tačiau tatai nesukliudė jiems po kelių dienų sulaužyti savo žodžio ir balsuoti už kitą kandidatą. A. a. Skaržinskas, kuris ir buvo tuomet Trakuose, karštai gynė Malinausko kandidaturą ir duotąjį žodį. Kuomet emė kiti bajorėliai šaukti, kad negalima rinkti Malinausko, dėl to, kad jisai pražudytų "ojezyzną". — "Negalite, turbūt, pasakyti man kad aš jos nemyliu — atsiliepė nabaštikas, — nes aš ją gyniau su ginklu rankose, ir nuo dang stipresnio priešininko; bet sakau jums, kad jūs užtrauksite ant savo vardo, ant lenkų ir bajorijos vardo, amžiną gėdos (hańby) dėmę, jaigu sulaužysite duotąjį žodį". Žinoma, jo balsas pasiliko tik balsu, šaukiančiu tyruose. Trakų bajorai bevėlėjo sulaužyti žodį: "litvomanu" Malinausko kandidatura nužlugino. Toksai tai buvo dvarininkas ir lenkas a. a. Vytauto Skaržinsko nabaštikas!

Ant jo grabo tasai pats lietuvis dvarininkas Malinauskas, kuris be galo gerbė nabaštiką už jo teisingumą, padėjo, atsivežęs iš Vilniaus, gražų metalinį vainiką, su parašu lietuvių kalba ant baltų kaspinių: "Guodotinam sunui mūsų Tėvynės". Pilnai užsitarnavo nabaštikas, kad ir lenkas budamas, to garbingo vardo. Tasai vainikas, padėtas žymioje vietoje ant grabo, visą sekmadienį nemaloniai matyt, durė akysna suvažiavusius bajorus lenkus (daugiausia iš anapus Nemuno — Suvalkų gub.); jie šaipėsi, kraipėsi, skaitydami; kažin kas bandė dągi užvožti išvirkščiai kaspinius, kad nebūtų matyt lietuviško parašo, tik jo nelaimė — vėl buvo atitaisyta. Sekmadienio vakarą a. a. nabaštiko kūnas buvo nulydėtas bažnyčioje, o ant rytojaus, 11 val. rytą, po egzėkvijų ir šv. mišų — kapuosna, kurie čia pat prie bažnyčios. Vainiką nešė, kaip iš dvaro bažnyčioje, taip ir iš bažnyčios kapuosna, tįs lietuvis mergaitės. Antras, lenkų kalba parašytas vainikas, buvo nuo giminių.

Prakalbų nebuvo jokių, nes toksai buvo paskutinis nabaštiko noras.

Tebunie lengva Lietuvos žemelė tau, kuris ją taip gerbel!

Liudas Gira.

MAŽEIKIAI.
(Šiaulių ap.)

Jau antri metai, kaip yra įsteigta klebono Meškausko rūpesniu "Saulės" skyriaus mokykla, be kurios, čia yra dar gelžkelio ir cerkvinė mokykla. Tos dvi mokyklos netinka mūsų žmonėms: vienoje mokslas yra per daug brangus tiems, kurie netarnauja prie gelžkelio, o antrajai nerupis, kas mums yra brangu ir

šventa. Taigi "Saulės" mokykla yra labai reikalinga. Kaip tikėtai atsidarė, tuoj susirinko iki šimto vaikų. Už mokslą reikė mokėti po pusę rublio kas mėnuo. "Saulės" mokykla, su dviem mokytojais, buvo laikoma vaikų mokesniais ir draugijos narių aukomis. Daugelis pirma leidavo vaikus į cerkvinę mokyklą, kur viskas buvo veltui: ir mokslas, ir knygos. Dabar parapijonis sutiko duoti kasmet algą mokytojui, o iš vaikų už mokslą nieko nebeimti. Koks puikus nutarimas! Dabar galės ir neturtingieji naudotis šviesos spinduliais. Duok, Dieve, kad ir kitur žmonės taip padarytų! Tada greit pakiltų apšvietimas ir gerovė mūsų nuvargintose tėvynės, tiek metų tamsybėje tunojusios. Sekkit jų pėdais!..

Lietuvos Žolynėlis

ČEKISKĖ.
(Kauno ap.)

Neperseni Čekiškės bažnyčioje emė šliubą vietinio giedotojų choro narys Juozas Buividas su Michalina Cinkyte, abudu iš Kilovos sodžiaus. Tos jų vestuvės yra pažymėtos: buvo apsieita be alkoholinių gėrų. Iš pradžios buvo manya, kad tokiose blaivose vestuvėse bus nesmagu, truks linksmumo, bus nuobodu. Tačiau pasirodė, kad jaunimas ir be alaus, degtinės moka linksmai žaisti, šokti, dainuoti. Tiesa, kaikurie senesnieji žmonės visiskai atsisakė dalyvauti tose vestuvėse, sužinoję, kad nebus tenai alaus, degtinės. O ir tie, kurie atėjo į jas, iš pradžios išrodė nusiminę, nosis nuleidę, bet paskui, matydami jaunimą linksmai besidžįžiant, ir jie sukrito ir... visiems buvo smagu, gera. Vietiniai kunigai irgi apsilankė tose blaivose vestuvėse. Duok Dieve, kad tas gražus vestuvių pavyzdys koreičiau prasiplintų po visą parapiją ir po dejo, atsivežęs iš Vilniaus, gražų metalinį vainiką, su parašu lietuvių kalba ant baltų kaspinių: "Guodotinam sunui mūsų Tėvynės". Pilnai užsitarnavo nabaštikas, kad ir lenkas budamas, to garbingo vardo. Tasai vainikas, padėtas žymioje vietoje ant grabo, visą sekmadienį nemaloniai matyt, durė akysna suvažiavusius bajorus lenkus (daugiausia iš anapus Nemuno — Suvalkų gub.); jie šaipėsi, kraipėsi, skaitydami; kažin kas bandė dągi užvožti išvirkščiai kaspinius, kad nebūtų matyt lietuviško parašo, tik jo nelaimė — vėl buvo atitaisyta. Sekmadienio vakarą a. a. nabaštiko kūnas buvo nulydėtas bažnyčioje, o ant rytojaus, 11 val. rytą, po egzėkvijų ir šv. mišų — kapuosna, kurie čia pat prie bažnyčios. Vainiką nešė, kaip iš dvaro bažnyčioje, taip ir iš bažnyčios kapuosna, tįs lietuvis mergaitės. Antras, lenkų kalba parašytas vainikas, buvo nuo giminių.

Prakalbų nebuvo jokių, nes toksai buvo paskutinis nabaštiko noras.

Tebunie lengva Lietuvos žemelė tau, kuris ją taip gerbel!

Liudas Gira.

MAŽEIKIAI.
(Šiaulių ap.)

Jau antri metai, kaip yra įsteigta klebono Meškausko rūpesniu "Saulės" skyriaus mokykla, be kurios, čia yra dar gelžkelio ir cerkvinė mokykla. Tos dvi mokyklos netinka mūsų žmonėms: vienoje mokslas yra per daug brangus tiems, kurie netarnauja prie gelžkelio, o antrajai nerupis, kas mums yra brangu ir

šventa. Taigi "Saulės" mokykla yra labai reikalinga. Kaip tikėtai atsidarė, tuoj susirinko iki šimto vaikų. Už mokslą reikė mokėti po pusę rublio kas mėnuo. "Saulės" mokykla, su dviem mokytojais, buvo laikoma vaikų mokesniais ir draugijos narių aukomis. Daugelis pirma leidavo vaikus į cerkvinę mokyklą, kur viskas buvo veltui: ir mokslas, ir knygos. Dabar parapijonis sutiko duoti kasmet algą mokytojui, o iš vaikų už mokslą nieko nebeimti. Koks puikus nutarimas! Dabar galės ir neturtingieji naudotis šviesos spinduliais. Duok, Dieve, kad ir kitur žmonės taip padarytų! Tada greit pakiltų apšvietimas ir gerovė mūsų nuvargintose tėvynės, tiek metų tamsybėje tunojusios. Sekkit jų pėdais!..

Lietuvos Žolynėlis

ČEKISKĖ.
(Kauno ap.)

Neperseni Čekiškės bažnyčioje emė šliubą vietinio giedotojų choro narys Juozas Buividas su Michalina Cinkyte, abudu iš Kilovos sodžiaus. Tos jų vestuvės yra pažymėtos: buvo apsieita be alkoholinių gėrų. Iš pradžios buvo manya, kad tokiose blaivose vestuvėse bus nesmagu, truks linksmumo, bus nuobodu. Tačiau pasirodė, kad jaunimas ir be alaus, degtinės moka linksmai žaisti, šokti, dainuoti. Tiesa, kaikurie senesnieji žmonės visiskai atsisakė dalyvauti tose vestuvėse, sužinoję, kad nebus tenai alaus, degtinės. O ir tie, kurie atėjo į jas, iš pradžios išrodė nusiminę, nosis nuleidę, bet paskui, matydami jaunimą linksmai besidžįžiant, ir jie sukrito ir... visiems buvo smagu, gera. Vietiniai kunigai irgi apsilankė tose blaivose vestuvėse. Duok Dieve, kad tas gražus vestuvių pavyzdys koreičiau prasiplintų po visą parapiją ir po dejo, atsivežęs iš Vilniaus, gražų metalinį vainiką, su parašu lietuvių kalba ant baltų kaspinių: "Guodotinam sunui mūsų Tėvynės". Pilnai užsitarnavo nabaštikas, kad ir lenkas budamas, to garbingo vardo. Tasai vainikas, padėtas žymioje vietoje ant grabo, visą sekmadienį nemaloniai matyt, durė akysna suvažiavusius bajorus lenkus (daugiausia iš anapus Nemuno — Suvalkų gub.); jie šaipėsi, kraipėsi, skaitydami; kažin kas bandė dągi užvožti išvirkščiai kaspinius, kad nebūtų matyt lietuviško parašo, tik jo nelaimė — vėl buvo atitaisyta. Sekmadienio vakarą a. a. nabaštiko kūnas buvo nulydėtas bažnyčioje, o ant rytojaus, 11 val. rytą, po egzėkvijų ir šv. mišų — kapuosna, kurie čia pat prie bažnyčios. Vainiką nešė, kaip iš dvaro bažnyčioje, taip ir iš bažnyčios kapuosna, tįs lietuvis mergaitės. Antras, lenkų kalba parašytas vainikas, buvo nuo giminių.

Prakalbų nebuvo jokių, nes toksai buvo paskutinis nabaštiko noras.

Tebunie lengva Lietuvos žemelė tau, kuris ją taip gerbel!

Liudas Gira.

LAZDONA.
ŠIAULIAI.

Aludžių, traktierių ir monopolių gana daug yra, o vis dar naujų dygsta. Daug, labai daug turto sukrauna mūsų žmoneliai toms nuodų įstai goms. Turgaus, šventės dieną, kurį tik traktierių ar aludė nepažvelgsi, visur užte užia, it bitis avilyje. Sekmadienį einu gatvę, štai prieš mane guli ant akmenų žmogus kruvina kakta ir nosimi; toliau, matau, kitas, per slenkstį žėrgdamas suklupęs, laikrodis iškritęs iš kišenės, policistas koja pa spiridydamas budina. Toliau pasėjęs, regiu: sėdi ratuose žmona su trimis vaikais; vyriausiajam gal buvo 12 — 13 metų, antram vaikiukui apie 10 metų, mergytė dar jaunesnė. Iš aludės išėjo vyras su keliais buteliais alaus, pripylė stiklines, davė pirmiausia gerti mažiems vaikams, paskui pripylė vėl dvi stiklini alaus, išsitraukė butelį degtinės ir įpylė į alų žmonai ir tam 12 — 13 metų vaikui. Stagnu su spaudė man širdį. Vos vos susilaikiau, pro šalį eidamas, negriežęs už buteliuko. Negana patįs geris, dar mažus vaikus moko. Labai gaila, kad čia dar nėra tam tikros blaivininkų draugijos, kuri turėtų tikslą kovoti su panašiais tėvų pasielgimais.

Lietuvos Žolynėlis

ROKIŠKIS.

Pakelėj iš Rokiškio Kama-

juos yra Olsetos vienasėdis. Jos savininkas Dudonis savų ganyklų neturėjo, bet turėjo servitutus. Ton vieton, kur jis nuo amžių ganė, štai Birželio 6 d. atsitrunko Kamajų abieščiakas Barkauskas su daugeliu miško sargų, ir emė pievas li-nams art. Dudonis mėgino neprileist, bet kur tau — tuojau Barkauskas tris kartus šovė jam galvon. Gyvybė Dudonies pavojų. Antrą Dudonio broli gerai primušė, ypač pasižymėjo muštant miško sargas Aleksiejus. Tuojau po šovimo Barkauskas nuėjo Rokiškį ir atskvietė pristavą su sargybiniais, kad numalšintų maištininkus.

Poneliai, juk čia servitutas, ne jūsų vienų žemė! O tempo-ra, o moies!

S. Ž.

ŽEIMĖ.
(Kauno ap.)

"Sarka nuo mieta — Kita į vietą".

Garsusis mūsų apskrityje taitkos ardytojas ir vaidų tarp lietuvių ir "lenkų" kurstytojas, Rud. Niel., staiga pasimirė, nesudaręs savo apygardoje Lenkų karalijos, iškeliauvo į Dangaus karaliją — tik nežinia į kurį jos skyrių. Aną metą, mirus kitam garsiam endzin-kolia autoriaus rašyta: "tebunie jam Lietuvos žemelė taip lengva, kad jisai buvo sunkus jai ir nenaudingas!" Ir apie mūsų nabaštiką nieko, neprasilinkus su tiesa, pasakyti negalima. Buvo tai kietas ponas, be užuojautos vargdieniui ir lietuviui. Benubus juodu su Chlevinskio nabaštiku du batu — viena pora — buvusiu; kiek atsime nu, buvo 1905 — 6 suirutės metais kvietėsi pas save kazokus savo žmonėms malšinti. Tas jau vienas faktas parodo, kiek jis jautėsi užsitarnavę prieš vietinę liaudį ir kokios padėkos jautėsi sulauksią. Tokiam endecijos stulpiu griuvus, tu las norėtų tikėti, mūsų apygardoje įvyksiant ramumą, santaiką ir dalykus esiant pirmyn paprastuoju keliu. Bet vargiai taip bus. Ir be N. mūsų krašte daug misijonorių ir apaštalu, kurie visa jėga veikia Lenkų karalijos praplatinimui, veikia su skriauda vietinio, prispausto gaivalo. Kad ir tie patįs kunigai. Kun. Šambeliono. Žongolowicz'iaus, rūpesniu, pritariant Žemaitių vyskupui, Kauno apskritis, matomai, yra pavesta lenkų kolonizacijai. Kunigas dabar skiria į mūsų apskritį lenkus atvažiuo Girankevičius, į Žeimę — Šileika. Abudu, kaip girdėti, seminarijoje būvę užsitarnavę nuo lenkiškųjų viršininkų "didįjį pagyrimą". Į Skarulių atvyko kun. Chochlovskis. Jisai nustojo skaityti lietuviškas evangelijas ir nebemano nei retkarčiais sakyti lietuvišką pamokslų.

Ir šia tau "brolių" teisybė: kad kur panaikinti lietuviškas teises — tai teisybė, o kur platinti lenkų teises — tai dar didesnė teisybė. Tokie pat mums broliai ir Afrikos bū-mėnai su kafrais, nes jie tokios pat, kaip ir lenkai prisi-laiko teisybės: "jaigu aš — sako — tavo tėvą suėsiu, ar pačių pavogsiu — gerai, o jei tu mano — negerai!". Lenkai už kafrus mums, vienok, artimesni broliai, nes jie tik nuo daug amžių emė mūsų tėvus ir išvadžiojo moteris, o kaframs to neteko, vargšams, nei pa-uostyti.

Lietuvos Žolynėlis

ROKIŠKIS.

Pakelėj iš Rokiškio Kama-

po sluota. Daugelis kunigų lietuvių nei namie, nei su bažnyčios tarnais "neatsivožija" lietuviškai kalbėties; sako burna neatsivožianti.

Su erdekais, kurių dora pakė labai maža: "Šaltinio" 2 bei kafry, vienos savymeilės ir neapykantos, sunki yra kultu-riška kova, ypač tokiai jaunai, Barkauskas tris kartus šovė, kaip lietuviui. Ir, turbūt, kulturišku ir doru keliu nieko nesulauksime. Kol nesusiįdys lietuvių širdyje žemiausieji, biaurieji jausmai: neapykanta, pagieža, apmaudas, ir t. t. — iki tolei lenkai nenustos lipę jiems ant sprando.

O kai tie jausmai sukils — kas bus? Ogi nieko! — Jie kazokus pasikvies — ir išgraužk. Prášalaitis.

SUBAČIUS.
(Ukm. ap.)

Žmonės padavė prašymą žemiečių viršūninkui, kad leistų jiems padaryti nutarimą valsti — uždaryti traktierių geležinkelio stotyje, visas alydus miestelyje ir išrinkti vyrus, bent šešius iš tarpo sąvų, su įgaliojimu nuo akecyzes valdžios prižiūrėti, kad slap-tai nebutų pardavinėjama deg-tinė. Žemaičių viršininkas Rokenšildas netik sutiko leisti, bet dar pasisakė pinigai užja-čiaus ir paaiškino, kaip iš ak-cyzos valdžios galima išgauti leidimą prižiūrėti slaptus deg-tinų pardavikus. Taigi ačiu kito, neprasilinkus su tiesa, pasakyti negalima. Buvo tai kietas ponas, be užuojautos vargdieniui ir lietuviui. Benubus juodu su Chlevinskio nabaštiku du batu — viena pora — buvusiu; kiek atsime nu, buvo 1905 — 6 suirutės metais kvietėsi pas save kazokus savo žmonėms malšinti. Tas jau vienas faktas parodo, kiek jis jautėsi užsitarnavę prieš vietinę liaudį ir kokios padėkos jautėsi sulauksią. Tokiam endecijos stulpiu griuvus, tu las norėtų tikėti, mūsų apygardoje įvyksiant ramumą, santaiką ir dalykus esiant pirmyn paprastuoju keliu. Bet vargiai taip bus. Ir be N. mūsų krašte daug misijonorių ir apaštalu, kurie visa jėga veikia Lenkų karalijos praplatinimui, veikia su skriauda vietinio, prispausto gaivalo. Kad ir tie patįs kunigai. Kun. Šambeliono. Žongolowicz'iaus, rūpesniu, pritariant Žemaitių vyskupui, Kauno apskritis, matomai, yra pavesta lenkų kolonizacijai. Kunigas dabar skiria į mūsų apskritį lenkus atvažiuo Girankevičius, į Žeimę — Šileika. Abudu, kaip girdėti, seminarijoje būvę užsitarnavę nuo lenkiškųjų viršininkų "didįjį pagyrimą". Į Skarulių atvyko kun. Chochlovskis. Jisai nustojo skaityti lietuviškas evangelijas ir nebemano nei retkarčiais sakyti lietuvišką pamokslų.

Ir šia tau "brolių" teisybė: kad kur panaikinti lietuviškas teises — tai teisybė, o kur platinti lenkų teises — tai dar didesnė teisybė. Tokie pat mums broliai ir Afrikos bū-mėnai su kafrais, nes jie tokios pat, kaip ir lenkai prisi-laiko teisybės: "jaigu aš — sako — tavo tėvą suėsiu, ar pačių pavogsiu — gerai, o jei tu mano — negerai!". Lenkai už kafrus mums, vienok, artimesni broliai, nes jie tik nuo daug amžių emė mūsų tėvus ir išvadžiojo moteris, o kaframs to neteko, vargšams, nei pa-uostyti.

Lietuvos Žolynėlis

ROKIŠKIS.

Pakelėj iš Rokiškio Kama-

išpažinties, korteles išduoda klebono šeiminkė. Geriau būtų, jaigu tą priedermę atliktų vargonininkas arba zakristijonas.

Laikraščiu pareina į apylin-kę labai maža: "Šaltinio" 2 egz., "Vilties", "Liet. Uk." ir "Vien." po 1.

Palėvenietis.

GELAZIAI.
(Pan. ap.)

P. Vaideckis parduoda mie-stelį su visa žeme už pusšėsto tukstančio. Kasmetai nuomos gauna 500 rublių. Gerai būtų, jaigu mūsų žmonės nupirktų, kad svetimtaučiai neužimtų žemės, kuri yra aplink bažny-čia.

Šiemet Puzina pastatė nau-jus namus. Žydai nori įtaisyti aludę. Geriausia būtų, jaigu koksai nors lietuvis įsteigtų tuose namuose sankrovą. Vietos būtų pakankamai, o reikia žinoti, kad nei vienos kataliko sankrovos nėra; yra tik tai keturios žydų. Klebonas pataria parapijonims įsisteigti draugi-ją sankrovai įtaisyti. Daugelis norėtų, bet nėra vadovo.

Ir mūsų krašto žmonės pra-deda eiti į vienasėdžius. Mati-ninkas jau pabaigė matuoti Medžiunų kaimą, pradėjo — Sodelio. Turbut, ir Noreikai šiemet išsidalys. Daugiau so-džių tuotarpu negali susitarti: trukdo seni papročiai.

Stumbriškyje, išsidaliję grudus (turbut magazino v. Red.), žmonės žada įsteigti mokyklą. Muras yra geras; tikyt mokyklai; o tuotarpu Sodelio mokykla yra permaža: 100 vaikų vargiai besutelpa.

Mokytojas yra geras, lietu-vis; moko lietuviškai dainuoti ir giedoti. Norėjo įtaisyti lie-tuvišką vakarą, bet kažin ko-dėl gubernatorius neleidė.

Stumbriško valsciaus rašti-neje yra krasos dėžutė, kurio-je kitados laikė laiškus ir laik-raščius. Dabar, prie raštinin-ko Nazarovo ir viršilos Venc-kaus, tokios tvarkos nebėra: laiškus pasiima, kas tik nori, kartais randama sudraskyti, sutepti.

Molio Motiejus.

GEDRAIČIAI.
(Vilniaus gub.)

Giedraičių parapija skaitosi prie sulenkėjusių. Lenkini-mas, varomas jau senai, netu-rėjo neikuomet tokio didelio pasisekimo, kaip paskutiniaisiais laikais. Sulenkėjusių tarpe jaunoji karta gangreit visai lietuviškai nebemoka, nežiu-rint tai, kad jų tėvai nėra dar savo kalbos užmiršę. Ir nuo-stabu — ištautininas tas kuo-sparčiau prasideda, kaip man raudos, drauge su kitų lietuvių tautišku atgijimu, t. y. nuo "Aušros" užgimimo laikų. Kuomet vienur veržėsi gaivnų "Aušros" spinduliai, Giedrai-čių apylinkė, kaip ir po kitas Vilniaus gub. vietas, dar labiau veržėsi lenkinimo dvasia, kuri čia, nesutikdama kiek ritemtosio pasipriešinimo, pa-darė tai, kad didelė parapijos jaunimo dalis visai nebemoka ir nebeneri mokėt savo tėvų kalbos. Vaikai, ir turtinges-niųjų, ir bėdnuolių, vienodai laikosi lenkiškumo: net ir bat-siuvis, kad poniškiau išrodytų, savo vaikus nelietuviškai mo-ko. Pavojus tas nesimažina, ir dar nesulenktas sodiečiai žiu-ri į jį taip, kad ištikus gerai pro-gai, patįs maloniai to pavojaus šalininkais darosi. Kuomet ki-tur tautiškas susipratimas žy-miais žingsniais žengia pir-myn, apie Giedraičius tokio susipratimo gyvybę labai sun-ku pastebėti. Taip aplinky-bėms pasiliekant, galima vei-čiai galutino ištautėjimo susi-

Lietuvos Žolynėlis

ROKIŠKIS.

Pakelėj iš Rokiškio Kama-

laukti. Kodėl taip daros, ir ar nėra čia kam lenkų įtekmei pasipriešinti? Sako, maža tesą susipratusio lietuviško gaivalo, stingą inteligentijos, esanti di-di lenkų galybė ir sunku esą prieš ją kovoti. Man gi rodos, kad čia netaip sunku kovoti ir netaip žmonių stinga, kaip esantiems žmonėms stinga susispietimo, susivienijimo ir pasišventimo, arba noro darbuo-ties. Juk Giedraičių parapijoje yra ir gerai pasiturinčių lietu-vių dvarelių, palivarkų, gerų vienasėdijų ir šiaip kietų su labiau susipratusiaisiais arba veikiiau galinčiais susiprasti gy-ventojais, kurie susispietę daug-ką galėtų nuveikti. Ko-dėl nesispiečia ir tie, kurie rei-kalą supranta, nemėgina jų apibendrinti. Čia esantioms išblaškytomis ir nieko nevei-kančioms arba dar tebemie-gančioms jėgoms reikalinga nors mažumėlė gaivinancios dvasios, kuri, sutraukdama juos veikiančion kuopon, api-bendrintų ir padarytų stiprią ir gyvuojantį kuną. Tų ne-veikiančių jėgų sujudinimui labiau tinkamas būtų visuo-mės darbas pavidale drau-gijų: ukio, švietimo, artistų (dainavimo, giedojimo, scenos mėgėjų), ir t. t. Toksai darba-vimas būtų cementu, sutrau-kančiu atskiras ir neveiklias jėgas galinčias kuopon, kuri prie gero iniciatoriaus būtų akmeniu, lengviau daužančiu visą lenkytės galybę, kuri čia, kaip ir nesant kiek rim-čiau apsisvietusios veiklios lenkiškos inteligentijos, visai netaip sunkiai pergalima.

A. Jaraševičius.

VELIONA.
(Kauno par.)

Pamituvio vienasėdyje gy-vuosi žmonės, ir žmonių be-tariant, boba, naslė. Turėda-ma apie 70 metų amžiaus, pa-vedė visą ukį vienam sunui, kad gavus marčią su didesniu kraičiu ir su pinigais, o kitus sinus, išskyrus nebylį, išleido į šalis.

Pavezdama gyvenimą, sau išsilygo atskyrą dalį ir pra-gyvenimą, ale senoviskai kišo-si į ukio reikalus, ir riejosi su marčia, kaip dvi katės. Štai sekmadienio rytą, Gegužės 31 d., anyta, kaip visada, anks-čiau pakilo ir pradėjo ruošties apie pusryčius. Marti, prisie-vauginus per naktį su mažais vaikeliais, dar gludojo, bet a-nyta, pykdama, priurzino ją padėti sudaryti virtinių (šalta-nus). Marčiai atsilėkus, a-bidvi vėl pradėjo senąją "ro-kundą" vesti, ir jūrusios su-sikaisė špygomis. Anyta, su-griebsų peilį, sėdos ant slenk-čio, ir kaip martiėjo prošal, smeigė ir suvarė jai peilį į strėnas; pati nubėgo į kletį ir užsidiarė atsigulė. Troboje pakilo baisus klyksmas. Su-bėgo šeimyna, vyras, kaimy-nai. Ištraukę peilį, paguldė apalpusią moteriškę ir ant greitosios išvažiavo vienai da-btaro, kiti kunigo. Daktas, apžiūrėjęs sužeistą moterišką kraują apstabdęs, liepė vežti į ligonbutį. Birželio 1 d. gailė-tingas vyras, genčių lydimas, garlaiviu išvežė žmoną į Kau-ną ant kėsių paguldę. Sa-ko storoji žarna pradruta ir dar kas. Jei persikirtų su šiuo pasauliu, paliktų dvejetą mažų vaikelių. Dabar, po to-dar pas mus negirdėto atsitiki-mo, šeimyna išbėgiojo, pats praužęs su ligoniu. Motyna užsiėmusi davinėjimu kyšių, kad nesuimtų...

Mergelėms einant už vyro į nežinomą vietą, reiktų pačioms pasiteirauti, kur einama, ne-pasitikėti svetimų žvalgy žo-džiais.

Dargis

Lietuvos Žolynėlis

ROKIŠKIS.

Pakelėj iš Rokiškio Kama-

Iš Lietuviškų Dirvų

Westville, Ill.

Norintys jau antrieji metai elenka, kaip mūsų miestelis vadinasi "Sausas", kaip čia panaikinta visos smuklės, tačiau girtuokliavimas ir be smuklių dar labiau platinasi ir sunku žmonėms apsieiti be svaiginančių gėrimų. Mat, panaikinus smukles, kuriose darbininkai visus savo uždarbius praleidavo, laukta žmonių pasitaikymo, apsimušimo nuo girtuoklybės. Manoma, kuomet miestelyje bus smuklių, gyventojai turės daugiau pinigų, nes nebus tur jų išleisti. Tečiaus kaip ta skaudžiai apsiriktas smuklių panaikinimu ir dabar savo žingsnio net patis blavininkai apgalvotauja.

Šešiomis myliomis nuo šio miestelio randasi pavietas Danville, kur smuklės paliktos. Iš pradžių vietiniai girtuokliai tankiai įminėta miestą važiuodavo pasigirti. Bet toji kelionė jiems buvo ilga. Surado sau artimesnę vietą.

Už pusantros mylios nuo Westville randasi kaimelis vardu Kellville. Gale to kaimelio eina vieškelis, kurio kitoj pusėj, čiapat prie pat jo galima laikyti smuklės, nes toji žemė jau priklausė kitam pavietui, kur smuklės nepanaikinta. Kellville pirmiau buvo kelios smuklės, bet kuomet jiems liepta jos uždaryti, savininkai su savo smuklėmis persikėlė per kelį ir tenai pradėjo varyti "biznį". Dabar už to kelio atsiradę net penkios smuklės, kurias užliko 3 lietuviai, 1 anglas ir 1 italas. Žmonės dabar aplink tuos salinius etatosi pirkias, o kaimelis Kellville, netekęs smuklių, puola žemyn. Neturi nei švišos, neturi nei pinigų jo švaram apžiūrėjimui. Tuotarpu skersai kelį smuklėse kaip aviluose žmonės užia ir smuklininkai dabar daugiau turi uždarbio, nes tas smuklės lanko iš visų apylinkių darbininkai.

Tatai pasirodo, kad smuklių panaikinimas miesteliui tik nuostolius atnešė ir ar neatsieis jai taip ilgai dalykai klostis. Su darbais pas mus — tikra pražūtis, nors žmogus gyvas lyk žemėn. Negali žmogus nei valgiui, nei randos apmokėjimui uždirbti, o turint žemymą — tai tikras badas. Dauguma darbininkų išvažinėjo į kitur, o kiti ant vietos budami vis dar laukia laikų pasitaikymo. O vis kalbama plačiai, kad tai nuo 1-mos, tai nuo 15-tos dienos prasidėję darbai, tečiaus dabar jau 6 mėnesis slenka ir vis negalima sulaukti nieko gero. Poros kompanijų keturiuose "šaptuose" dirbama po vieną, ar dvi dienas savaitėje. Kai kada duodama išdirbti ir 3 dienas — tai vistik iš to nieko neišsina. Wer-milian Co. vienas šapta gaves didelį anglies užsakymą, dirba dabar tenai kasdienai, bet žmonių tiek daug prisigrūdę, kad neką žmogus tegali ir uždirbti, o beto girdima, kad tenai veltui ir darbas gauti negalima. Tai Amerika, kad savo galvai privalai pirkties akmenį!

Tarp vietinių lietuvių tankiai esti visokių nesutikimų ir ermyderių, už ką paskui teis-muose privalo bylinėtis, mėtyti nebreiklingai savo sunkiai uždirbtus centus. Tokie pat apsiereiskimai sutinkama ir tarp moterų.

Vietinė lietuviškoji jaunuo-menė galima papeikti. Susi-

renka kur ant gatvių kerčių ir niekas tauzija, praleidžia veltui brangų laiką, tarytum, jai niekas nei nerupėtų. Ar nege-riauš tiems Lietuvos žiedams praleisti laiką knygų ir laik-raščių skaitymui, nei kad da-bar juokinti svetimtaučius to kiais savo pasielgimais? Turint, broliai lietuviai, laisvo laiko, tverkite naudiu-gas kuopeles, kaip tai daini-ninkų, teatrališkas, o tuokart tauta jus už tai gerbs! Sakalas.

Wilkes-Barre, Pa.

Pas mus ir apylinkė oras sausas ir visur dulkių pakak-tinai.

Darbai mainose pamažu slenka, nes vistik trys dienos savaitėje dirbama. Bet musiš-kiai ir tą menką savo uždarbį su-kemša į salioninkų kišeniuis, o paskui pusalkaniai skursta ir vargsta, kol kitos mokes ties (pėdės) sulaukia. Ir taip vis-kas slenka laikas po laikui.

Liepos 5 dieną nekoksai Gustaitis su skustuvu persi-piové sau gerklę. Žmonės kal-ba, kad jisai sirgęs karštlige ir tai padaręs susimaišius jo protui. Vėl kiti kitaip kalba ir dabar nei nežinia kam tikė-ti.

Tečiaus pas mus pastarai-siais laikais atsitinka įvairių "šposų". Ir nors syki viet-iuoms lietuviams vertėtų pra-plėsti akis ir pamatyti savo gyvenimo baurumą!

Liepos 4 ir 5 dieną (four džiulai) mūsų mieste buta net 7 gaisrų. Ir amerikoni, civi-lizuotoji tauta, neikuomet ne-sustoja su tais minėtosie dion-šaudymais, trenksmais. Su-liežidžiama daug žmonių, apser-gama nuo daug troškumo dar daugiau, o kiek šepjau viso-kių jėbių pridirbama? Lietuviai gi arba visai ne-šauda, arba šauda — tai visai mažai. Jie tankiausiai sako, geriau tuos pinigus pragerti, nei su dumais paleisti. Mat, lietuviai nors tuo gudresni už amerikonus.

Wilkes-Barrietis.

Marquette, Ill.

Darbai pas mus eina labai silpnai ir kaip tik tegalima užsidirbti maistui.

Lietaus visumet pakakti-nai, bet ir šilumos netruksta. Kaip kada kad užkaitys saul-tė, žmogus neturi net kur pa-sidėti.

Čia lietuvių gyvena gal 15 šeimynų, bet visi nelabai tarp savęs sutinka. Kai kurie tan-čiai pasigeria ir skaldosi ma-kaules, o paskui taikos teisė-jams neša pinigines pabaudas.

Laikraščiais čia vietos nė-ra, lietuviai tegali ir be jų ap-sieiti.

Tikrai negražinis keliais lie-tuviai žengia!

Reporteris.

Cedar Rapids, Iowa.

Čia darbai labai gerai eina ir iš kitur pribuvusiam nesun-ku darbas gauti.

Lietuvių esama nedidelio bu-relio, butent 8 šeimynos ir į 40 pavienių. Visi lietuviai sutiki-me gyvena. I. N.

Andai Morokke Ispanijos karumenė su maurais turėjo smarkią kovą, kurioje maurai pražudė 50 nžmuštų ir 150 su-žėistų. Ispanijos valdžia ener-giškai užbėgo, kad Prancija tuose Aprikoj maistuose nesimaišytų, nes tenai tik viena Ispanija norinti turėti visokią įtekme.

AMERIKOS ŽINIOS.

Visa šeimyna užsinuodijus ptomaina.

DETROIT, MICH. Nekokio Pra-no Koperskio, lenko, namuo-se ketvirta diena "džiulajaus" apvaikščiota labai iškilmingai. Vaikams pripirktas ledų, arba kaip populiariškai vadinamo "aiskrimo".

Ir tik keliomis dienomis vė-liu patirta to "aiskrimo" pa-sekmės. Viename kambario kampe ant grindų gulėjo ma-ža Koperskių pažaliavus Bro-nislava, turinti du metus. Per "džiulajų" valgius labai daug "aiskrimo". Antrytojaus ją apnykęs mėšlungis ir pavai-dinta dr. G. C. Griffis.

Kol atėjo daktaras kitu du vaiku apsigro, Alena 7 metų ir Vladislavas trejų metų. Daktaras Griffis susekė, kad vaikai užsinuodiję ptomaina. Bronislavos sveikatos padėjimas buvo pavojingas, todėl daktaras išbuvoję šale jos ke-lias valandas. Tečiaus jo pa-sistengimas ją išgelbėti buvo veltus, nes Liepos 9 dieną Bronislava persikyrė su pa-sauliu. Kiti vaikai dar serga ir abejojama, kad jie išgysią.

Dr. Griffis tapgi prie pro-gos Koperskiam papasakojo apie nepaprastą to "aiskrimo" ypatybes.

Užnuodinto "aiskrimo" pa-sekmės panašios nuodingos angies įgelimo pasekmės, nes nuo to vaikas staiga suser-ga ir liga tankiausiai pasibaigia mir-timi. Vyresniems asmenims tas dalykas labai retai kenkia, bet vaikams yra labai pavoj-ingas.

Akyva žinoti, dėlko valdžia neuzdraudžia tuos nuodus par-davinėti ypatingai vaikams, kurie prie įvairių saldumynų it musės lūpa.

"Malunus" numylėtinis.

NEW YORK. Policija paė-mus kalėjiman nekoki J. Mo-rey, kuris norėjęs priversti jauną merginą draugesu juom nusizudyti.

Morey labai įsimylėjęs į jauną merginą K. McDanley ir gaves jos prielankumą. Mer-ginos gimdytoji vienok apie tai nei klausyti nenorėję ir mergina tėvų apreiškimą pra-nešusi tam neubrendusiam jaunikniui.

Atmestasis konkurentas už sigeidęs dar nors sykį pasima-tyti su savo "mylimiaisiaja" ir laišku paskyręs susiejimą savo namuose. Kuomet mer-gina paskirtame laike pas jį atsilankius, Morey stengėsi aną prikaltinti draugesu juom nusizudyti. Mergina bet ne-pasizudyti. Tuokart Morey užmanęs su prievarta jai ir sau padaryti galą.

Tatai atsukęs kambaryj ga-za, o mergina parsimetęs ant grindų ir tol laikęs, kol ana nuo gazo smarvės neapalpus.

Gazo smarvės tuose namuose pajutę kiti gyventojai. Išvers-ta durys ir atrasta jauna poru-ke be jausmų, tečiaus dar gy-va. Mergina įjurtas ant savo "mylimojo" už tokį biaurų darbą, visą atsitikimą nuo pradžios ligi galui policijai apsakė, o pastaroji keistą jau-nikį paėmė savo globon.

Balsiausioji vėtra.

SPRINGFIELD, ILL. Missis-sippi upės klonj andai aplan-kius baisi vėtra su viesulais ir vandens užliejimu. Pražūta daug žmonių, daugiau 100 as-menų sužeistų; nuostoliai tie-siok milžiniški.

Išnaikinimai tęsiasi: nuo Ortonville, Minn. net iki St. Louis ir Cairo, Ill. į pietus; į rytus-gi net iki Abilene, Kans.

Ciklonas daugiausia nuosto-lių padaręs Pana ir Xenia. Pa-na daug žmonių sužeista; ura-ganas daug namų sugriovė, kaip miestelyj, taip ir ant far-mų.

Miestelis Xenia visiškai su-naikintas. Tris asmenis mirtinai sužeis-ta, o keliolika lengviau.

Viešpatavus visiška tamsy-bė abejuose miesteliuose, ka-dangi visokie šviesos pervadai buvę sunaikinti.

Uraganui draugavęs smar-kus lietus.

Gelžkeliais susinešimai per kelias dienas buvo pertraukti tarp Chicago ir Kansas Ci-ty.

Daug farmų užsemta van-dens ir sunaikinta javai, kai-nuojami milijonais.

Vedęs 24 sykius.

SAN FRANCISCO, CAL. Čia nesenai pasmerka 7 metams kalėjiman nekoksai John Johnson, kuris, pagal vietinės policijos opinijos, esąs J. Mad-son, kurio visuose kraštuose policija ieško ir nori nubaus-ti už bigamiją.

Policija sprendžia, kad Madson per du mėnesiu apsi-vedęs ir vėl pametęs 24 pa-čias, kurias, žinoma, pirmiau apiplėšdaves, ty. atimdavęs visus turtus. Sakoma, jis pas-tas moterėles gerai pasipelni-jęs, nes surinkęs kelias dešimt tukstančių dolerukų.

Policija be to dar tvirtina, kad jisai, apart viršū minėtų moterų, susiziedavęs dar su kitomis 14 moterimis ir anas norėjęs tokiu pat budu ap-gauti.

Tų 24 moterų pavardes po-licija jau turi, bet apie kitas tuo tarpu nežino nieko.

Madson neturįs pinigų, nes perdaug lėbavęs.

Katalikų kongresas.

BOSTON, MASS. Švento Kryžiaus katedroje andai su Mišiomis pradėta šeštas katali-kių kongresas draugovės "Catholic Educational As-sociation." Beveik visos Ame-ricos katalikų mokslo įstaigos tame kongrese turi savo atsto-vus. Kongreso vedėju išrinkta vyškupas O'Connell.

Brangenybių pavogimas.

NEW YORK. Andai vietiniai-ma uoste vistik garlavis "Mauretania" sustojęs, slap-toji policija apspitus laivą ir visą nuo viršaus iki apačiai iš krėtus, ieškodama tarptautiš-kių vagilių, kurie nesenai Londone pavogę visokios rū-šies brangenybių už pusantro milijono dolerių. Policijos krata tečiaus buvo be vaisių.

Visi garlaviai, kurie tik at-plauks vietiniam uostan per iš-tisi dvi savaitis, bus peržiūreti tokiu pat budu.

Tai didžiausia vagystė pa-pildyta Londone. Apvogta Paryžiaus jubileras vardu Goldschmidt. Vagiai pavogė 10 bransoletų, papuoštų žem-čiugais ir šepjau daug žem-čiugų ir deimantų skyrium, priklausančių Paryžiaus jubi-lerų sindikatui.

Goldschmidt apvogta viena-me restorane palei gat. Regen, Londone. Londono policija tvirtina, kad tai busiąs tarp-tautiškių vagilių darbas ir jie nukakę su tomis brangenybė-į Ameriką, kur galima lengvai parduoti.

Nuzudę bankieriu.

WATSEKA, ILL. Pas vietinio banko bankieriaus Saylor pa-mėjęs emė lankyties daktaras Miller. Kuomet vieną sykį bankierius sugrįžė iš savo kas-dieninio darbo netikėtai anks-čiau, savo namuose antrudo dr. Millerį su pačia beulbau-jantį. Bankieriui pasidarė iš

to nesmagu, daktarui pagrui-mojo, tada daktaras išsitraukė revolverį ir bankierių nušovė. Policija uždarė kalėjiman abudu "karveliu" ir jiedu lau-kia dabar teismo. Dr. Miller yra vedęs, jo pati po tam ats-i-tikumui sugrįžus iš Pensylva-nijos. Andai bankierius iškil-mingai palaidota. Po palai-dojimui minios norėta įsiver-ėti kalėjiman ir daktarą lin-dausiti, tačiau policija labai atsargiai su šautuvais kalėjima dabojo.

Medalis už apsirijimą.

NEW YORK. Čionai du ne-rėpu: Philip Lommell, sve-riantis 270 svarų, ir Max Me-yers, sveriantis 275, andai po-litiškame klube padarė kon-tes-tą, kuris jūdvių antsyk suvalgys dešimt svarų mėsos kotletų. Abiem padėta ant stalo po 10 svarų mėsos ir emė abudu valgyti. Meyers suvalgė tik 8 ir tris ketvirt-dalis svaro, o Lommell suvalgė viską ir už tai gavo medalių. Ligsiol žmonės medalius gau-davo už savo karžygiškumą, už kitokius prakilnus darbus, bet negirdėta niekur, kad bu-tų dalijami medaliai už apsi-rijimus.

Pinigų dirbėjai areštuota.

Pittsburg, Pa. Čionai ar-štuota netikrų pinigų dirbėjų susiorganizavusios gaujos trij-agentai. Pinigų dirbėjų patį vyriausybe atirandanti Chica-go. Vyriausybė į tolimesnius miestus siuntinėjęs savo agen-tus netikrų pinigų išmainymui, idant tuo budu uždengtų savo lizdą. Policija atradus siulo galą, tikima, suras ir kamuolį.

Moteriškė policijos skyriaus sąnariu.

NEW YORK. Mergina Tere-sa G. Casey andai paskirta New Yorko miesto policijos departamento veikianuoju są-nariu. Mergina Casey ligsiol buvo gambiausia stenografis miesto civiliškos tarnybos ko-misijoje ir gavus 6 savaites vakacijoms, idant turėtų laiko prisirengti prie savo naujojo užsiėmimo. Gaus algos metams 2.100.

Bomba prie baznyčios.

KANSAS CITY, Mo. Ligsiol neusektas piktadarys andai palei šv. Romalijos baznyčią metęs bombą, kuri plysdama užmušus tris asmenis ant vie-tos, o keliolika skeveldomis sužeidžius. Bomba mesta poli-rikių žmonių tarpun. Poli-cija piktadario negali surasti.

Darbininkų Reikalai.

Arti Pittsburg, Pa., mieste-lyj McKees Rocks, sustraikavo 3.500 darbininkų, dirbančių firmoj "Pressed Steel Car Co."

Darbininkai rikalauja sau didesnės mokes ties. Jiems su-straikačius, dirbtuvės valdyba visais įstaigas dieną uždarė ir apsiatė konstabeliais, o naktį norėjo įsileisti straiklauzius. Tečiaus straikeriai siūnčia-muosius iš kitur straiklauzius sutiko su akmenimis ir plyto-mis, be to ir su revolveriais. Šerifo pagelbininkai norėjo straiklauzius apginti, emė šau-dyti į užpuolikus, 30 straike-rių pašovė, tečiaus straiklau-ziams neprisieję dirbtuvės įsi-gauti, kadangi jie pabugę tų iš abiejų pusių šaudymų, nu-dumė kas savu keliu.

Antrytojaus, anksti, visame miestelyj buvo ramu, nes su-mišimų vieton atkako į porą šimtų raitų valstybės konsta-belių, kurie savo arklius su-statė ant dirbtuvės kiemo ir aplinkui firmos įstaigas apsta-tė sargyba. Tečiaus toji ramybė buvo

tiktai, taip sakant, nuduota, nes darbininkai už vakarykš-čią dieną norėjo konstabeliams atkeršyti, arba bent užlenkti straiklauzių pribuvimui.

Tik staiga iš susirinkusios žmonių minios, arti dirbtuvės, suuzė metas akmuo ir vienam konstabeliui perskėlė galvą. Tada konstabeliai užsirito ant arklių ir emė su lazdomis mi-nią mušti, susirinkusius darbi-ninkus treplenti.

Darbininkai tada dar labiau įjurti. 9 val. ryte jie emė ap-linkui dirbtuvę rinkties su sa-vo pačiomis ir vaikais, ir per pietus vėl išitiko eumšimai.

Vienas konstabelių mirtinai sužeistas, o dauguma darbinin-kių taip pat skaudžiai apmušta. Po tų sumišimų areštuota 22 straikerių ir uždaryta kalėjim-an.

Pastarosios žinios iš Pitts-burgo skamba, kad miestelyj McKees Rocks apšaukta susti-printas stovis, ty. darbinin-kams draudžiama daryti sui-rinkimus ir nužiūromi darbi-ninkai turi but iš miestelio prašalinami.

Taigi tuotarpu tenai ramu, kadangi miestelio gatvėmis jo-dinėja konstabelių patroliniai; o trotuarais vaikščioja mažais bureliais darbininkai. Palei įstaigų "Pressed Steel Car Co." vartus stovi policija ir šerifai.

Sakoma, jau tenai nebusių daugiau riaušių ir kompanija turėsianti su darbininkais su-sitaikinti.

Viskas išrodo, kaip Rusijoj, kur kazokų nagaika valdinin-kauja. Panašiai pasielgiama ir Amerikoje, tik čionai vieton nagaikos viešpatauja buožė, su kuriaja kapitalistų agentai skaldo darbininkams galvas.

Pereitą panedėlį kompani-ja savo įstaigas su straiklauzių pagalba atidarė, tečiaus buta maža straiklauzių ir darbai sulaikyta. Tuotarpu iš strai-kerių tarpo nei vienas nedrįso eiti ant darbo, nors juos tegali policija visuomet apsaugoti. Ir labai aktyva, kad visi strai-keriai nepriklauso prie unijos, o vienok pas juos vienybė te-žydi. Aišku, kad tarp darbi-ninkų susipratimas aukštakai jau pakilęs.

Darbininkai ramiai užsila-ko dėlto, kad kompanija ne-gauna atsakančio skaitliaus straiklauzių, bet jei kartais gautų, tuokart vėl gali but kraujo praliejimas.

Dabar jiems gera proga su-siorganizuoti tvirton unijon ir su pradėta kova dručiai laiky-ties už savo teises.

Butler, Pa. Ir čia dirbtuvė-je "Standard Steel Car Co." sustraikaavo keli tukstančiai darbininkų. Policija ir šerifai su savo padėjėjais aplinkui dirbtuvę stovi ant sargybos. Pereitot subatoj buta taip pat kruvino susirėmimo. Vienas darbininkas mirtinai euzėistas, kiti pekli lengviau, o 15 dar-bininkų areštuota. Kova pra-sidėjus, kuomet 500 darbinin-kių bandė išgriauti tvorą aplin-kui dirbtuvę. Darbininkus už-atakavo tuojuos kapitalistų tarnai su revolveriais ir lazdo-mis. Raiti konstabeliai įpuolė minion vyrų, moterų ir vaikų, visus mindžiodami. Tečiaus šaudyta oran. Italų parapijos klebonas, kun. Bacavaca, no-rėjo įjurtusius darbininkus apmašinti, bet paskui pats vostik suspejo pasislėpti, nes minia pamatė jį užtariant ka-pitalistus. Tuotarpu tenai ra-mu, bet kaip ilgai toji ramybė tęsis, nežinia.

Morokke nesenai nuzudyta keturi darbininkai ispanai. Ispanija už tai į tenai pasiun-čius savo karumenę, o andai kanonierė "Dona Maria de Moline" apšaudžius maurų etovyklą.

Bet nenoramos lenkai ne-Ilgai tesinaudojo gautaja dy-kai laisve. 1881 metais pakėlė maištą, kurį pralaimėjo, o su arno drange ir laisvę. Dabar caras išnaikino lenkų seimą, ir karumenę, ir visas ypatingas lenkų tautos laisves. Lenkų žemę pasiliko tiktai vienas "ka-ralystės" vardas. Kada 1868 m. lenkai suviloti Napoleono III, pakėlė antrą maištą prieš rusų valdžią, liko visoje Lenki-joje ir Suvalkų gubernijoje įvesta toji tvarka, kurią mėg-čion šiandien matome.

Taigi šiandie jau beveik šimtas metų, kaip Suvalkų gubernija yra priskirta prie Lenkijos, o tečiaus lietuviai čion lenkais paskutinai neiš-virto, nepanetė tautiškojo ry-šio su visa Lietuva ir šiandie, kaip žinome, reikalauja atsiky-rimo to krašto nuo Lenkijos ir suvienijimo jo su visa Lietuva. Suvalkų krašto lietuviai jauste atjaučia reikalingumą atskirymu nuo Lenkijos, nė-sa gyvas gyvenimas yra paro-dęs, koks žūtingas įienis yra bendras kaimynavimas su len-kais. Tą pat liudija ir istorija. Mūsų laikais, kuomet lenkų tauta, slėgiama vokiečių ir rusų, įgundo vesti tautišką kovą įvairiausias įrankiais, kada tos kovojančios visomis prie-monomėmis tautos sąmonė yra išaugusi ligi nežinančio ribų grobstumo, turime visi pripa-žinti, kad gyveniti drauge su lenkais, o ypač, jei butų len-kams suteikta kokia savavol-džia, suvalkiečiai daugiau ne-gali. Todėl visų kraštų lie-tuviai privalo statyti visas pa-jėgas, kad tik Suvalkų guber-niją atplėšus nuo lenkų, kurie jau yra pripatę tą mūsų žemės plotą visiškai savintis ir yra pasiriję jį paskutinai sulenkin-ti.

Mums neprivalo rupėti, ko-kiems tikslams Rusijos valdžia su sumanytą yra padarui: gana, kad jisai faktiškai yra mūsų tikslo parėmimas. Juk valdžia, steigdama lietuviams-studentams stipendijas Mask-voje, turėjo visai kitą tikslą, negu pakėlimas lietuvių tautos ir išauklejimas tam pakelimi pirmųjų karžygių. Tegul tas mums buva pamokslu. Vi-su pirmu visi Lietuvos kraštai turi vienon vienaton susieiti, nėsa vienybė — tai ga-lybė... O kitų vertus, šiaip ar taip kalbėsime, Rusija vis žen-gia paakui. Pareis daugiau laisvės ir Kauno ir Vilniaus gubernijose. Dar greičiau tas įvyks, jei visi busime drauge.

Taigi laikas butų ir mums Amerikos lietuviams tuo klau-simu priderančiai pasirupinti.

Peterbuže ir apylinkėse siaučia cholera. Valdžia tatai visomis savo spēkomis stengia-si, kad cholera neapimtų savo globon visos Rusijos. Valdi-ninkai lanko miestelius ir kai-mus ir rusus valstiečius per-sergsti nuo nešvarumo, dakta-rai valstiečių namuose daro dezinfekcijas. Bet ne visur pas valstiečius valdininkams nusi-seka su taja savo misija. Dau-guma valstiečių valdininkus iš savo kaimų išvaiko ir neduoda namuose daryti dezinfekcijos. Kaip kur iš to visko užgimę maištai ir tenai siunčiama ka-rumenė su šautuvais. Valdžia savo gyventojus regis tik to-dėl tamsybėje palaiko, idant paskui juos butų lengviau su-durtuvais užbadyti.

UŽSIRAŠYKITE
"KATALIKAS"

Savaitinis Kalendorius

Liepos 1909

- 22 k. Marijos Magdal.
- 23 p. Apolinaro vysk.
- 34 s. Kristinos panos.
- 25 N. Jokno apašt.
- 26 p. Onos Motinos P. M.
- 27 u. Pantaleono kank.
- 28 s. Kunegundos panos.

REDAKCIJOS PATEMUMAI.

Kas sako, kad šiame laisvės ir manomo gerbuvio krašte kiekvienam žmogui visas laimingai sekasi — tasai labai klysta. Žinomas dalykas, kad sotus alkanam neikuomet netiki ir turčiai, besimaudantieji ištekluose, nemato palei savo slenkstį gulinčio skurdo, bet jei turčiai pažvelgtų po vargingų namelių stogais, tenai pamatytų tą skurdą visoj savo šviesoj, pamatytų vargą, supulius ir sielvartuotų esybių, kurioms gamta pasigalėjo savo dovanų. Štai turime iš tūkstančių vieną pavyzdį žmonių vargo turtingame mieste Chicago. Nekokia čekė Marė Androw suteikis gyvybę kudi kėliui budama be jokio cento, negalėjo to mažutėlio išmaitinti ir kudikis po 14 dienų numirė... badumi. Išbadėjusios motinos krutėse nebuvo pakaktinai kudikiui maisto, taigi tasai mažutis ir persiskyrė su bauriai rėdomu pasau liu, nes jam pasigalėta visako. Nelaimingoji motina, neturėdama ištekliaus kudikio apkrūstijimui, neturėdama pinigų jį palaikyti, prieš mirsiant apšlakstė vandenėliu, o jam numirus, jį pakasė žemėn dar žė palei namus. Tik kaimynai vėliau tą dalyką patyrė, pranešė policijai, o pastaroji patraukė alkaną motiną atsakomybėn.

Ir panašų atsitikimų esama tūkstančiai, šimtai tūkstančių. Šale blizgančios išsklėmis ir turtingi iššiepia dantis nuogas skurdas, pasityčiodamas iš įstatų ir teisių, kurie savo globoj laiko tiktai privilegijuotas vienatas, aplenkdami tūkstančius skurdžių, kurie taippat, kaip ir tie privilegijuoti, sutverti, turi vienodus jausmus, reikalus ir teises. Stokujant kardinališkausias apdraudus ir priežiuros, vargdienu gimdytojų vaikai krinta kaip musės, nes priversti alsuoti supuvusiu oru tamsiuose, surukusiuose gyvenimuose. Amerikos milijonieriai išleidžia milijonus mokyklų steigimui, kuogynams, mūzejams, bet tie patys "geradarijai" nepasirūpiną įsteigti higieniškus namus darbininkams ir nesuteikia globos vargdienu gimdytojų kudikiams. Milijonieriai štai vėliau apsaugoja gyvulių ir žėvėrių sveikatą, bet anaipatol ne žmonių, kurie jiems sukrovė milijonus. Tai toksai Amerikos visuomeniškas "humanitariškumas".

1881 m. Jungtinėse Amerikos Valstybėse buta 24 firmų, užsiimančių automobilių dirbimu. Šiandie tu firmų jau esama 253. 1898 m. toje pramonėje įsteigiamoji kapitalo visų firmų buta tik 2.500.000 dol., o dabar jau esama suvirš 200.000.000 dol. Pirm 11 metų Jungtinėse Amer. Valstybėse buta tik 1.200 automobilių, šiandie gi jų esama 160.000 Pirm 11 metų automobilių išdirbimas Amerikos dirbtuvėse siekdavo tiktai 2.000.000 dol., šiandie gi jau siekia 130.000.000 dol. 1898 m. automobilių firmos užlaikė 200 agentų, šiandie jų užlaikoma 2.500.

Reikia pridurti, kad automobilių reikalavimas nuolatos auga ir juos betobulinant jų kaina vis žėmyn puola ir jais šiandie gali naudotis jau net vidutiniskas, mažiau pasilaikantis, žmonių luomas. Pirmiau automobiliai buvo prieinami tik didturėčiams, šiandie anais naudoties tegali bile kas, kas turi šiek tiek ištekliaus. O automobilių išdirbimas žengia vis priekyn, žmonija įvairiais budais juos tobulina ir šiandie jie naudojami ne tuštybėms, ne tik vienims pasivažinėjimams, kaip tai seniau buta, bet abelnai žmonių naudai.

All aboard for New York! Orlaisvis skrieja už pusvalandžio! Taip šūkiaus naujai išrastų orlaivių konduktorai į tuos, kurie suvalgę pusryčius Chicago, vakarienių norės valgyti New Yorke. Fantazija, tegul bus sau fantazija — te lius ir sielvartuotų esybių, kurioms gamta pasigalėjo savo dovanų. Štai turime iš tūkstančių vieną pavyzdį žmonių vargo turtingame mieste Chicago. Nekokia čekė Marė Androw suteikis gyvybę kudi kėliui budama be jokio cento, negalėjo to mažutėlio išmaitinti ir kudikis po 14 dienų numirė... badumi. Išbadėjusios motinos krutėse nebuvo pakaktinai kudikiui maisto, taigi tasai mažutis ir persiskyrė su bauriai rėdomu pasau liu, nes jam pasigalėta visako. Nelaimingoji motina, neturėdama ištekliaus kudikio apkrūstijimui, neturėdama pinigų jį palaikyti, prieš mirsiant apšlakstė vandenėliu, o jam numirus, jį pakasė žemėn dar žė palei namus. Tik kaimynai vėliau tą dalyką patyrė, pranešė policijai, o pastaroji patraukė alkaną motiną atsakomybėn.

Žmonija stengiasi išrišti du svarbiausiu klausimu, o tuokart be abeje bueianti laiminga. Pirmasis klausimas — kaip jau viršui minėjome — tai skraidžiojimo oru klausimas, antrasis gi — patirti tikrai, ar ant Marso dar vystosi bent kokia gyvybė, kokios esybės tą planetą apgyvendina ir, jei tenai esama esybių, su anomis bent koku budu susinešti, susikalbėti. Tuodu klausimu žėmės mokslininkus ir džioviną. Ir jei tuodu klausimu kuomet nors bus išrištu — tai gal manysite, kad tuomet žmonija bus užganėdinta, liks laiminga ir sustos savo pažangume? Netikima. Užgims tada mokslininkų galvose naujos svajonės, kurių atsiekimui žmonių giminišė vėl trisus tūkstančius ar milijonus metų. Pasaulij atsiras kas naujo ir žmonijai reikės, bet tie patys "geradarijai" nepasirūpiną įsteigti higieniškus namus darbininkams ir nesuteikia globos vargdienu gimdytojų kudikiams. Milijonieriai štai vėliau apsaugoja gyvulių ir žėvėrių sveikatą, bet anaipatol ne žmonių, kurie jiems sukrovė milijonus. Tai toksai Amerikos visuomeniškas "humanitariškumas".

Pereitą sykį paskui "Vien. Liet." paminėjome, kad Muskegon, Mich., Haight'o agrikulturos (žemdirbystės) mokykloje sustraikavę lietuviai mokiniai ir atsiskak mokyties toje "mokykloje". Dabar vėl "V. L." praneša plačiau apie "žemdirbystės mokyklą". Pasirodo, kad tenai n' esama jokios mokyklos, tiktai farma (ukė), susidedanti iš kokio 1.000 akrų apaugusios storais mais ir nuoguobusiu storais kelmis žemės. "Mokiniai" privalejė versti kelmus, kapoti iš šaknų krumus su tam tikra arkliais sukama mašina. Paskui ant nevalytų žemės plotų turėjė vežti trąšas, o tos "trąšos" — tai iš Chicagos gyvulių skerdyklų baisiai sušvinčė žarnagalai, mėšagalai ir visokios išmetos. Beto, mokiniai turėdavę karves melžti, mėšlą išvežti ir taip kasdienai dirbti nuo šviesos ligi tamsai.

"Mokslui" gi pašveusta kas diena kokia valanda, kurį išguldydavę pats ukės savininkas, arba jo pagelbininkas. Kitų "mokinų" apsunkinimų čia ir neprašysi.

Taip dalykams stovint, lietuviai "mokiniai" (geriau tiktu jiems vardas "ukės darbininkai") štai ko pas ukės savininką pareikalavė: kad mokytojų anglas bepūsiskas mokytojas (ten juos mokino nekoksai lietuvius Lukošius), kad butų įtaisytos knygos kiekvienam mokiniui, kad butų valgio gaminimui tam tikras virėjas ir kad butų suteikta mokiniams pilna laisvė. Kuomet Haight'ų reikalų neįspildęs, 15 lietuvių sustraikavę ir ukę apleidė.

Ir tik dabar tie svetimatūčio nukaršti lietuviai susiprato, kad negalimas daiktas veltui ant ukės dirbti. Dėlko jie pirmiau taip nepadare, jei matė savo akimis tokį bepamatinį tikslą. Sugaišino tik laiką ir nieko neišmoko. O kiek seniau buta lietuvių laikraščiuose kilnų aprašymų apie tą mokyklą, kiek tai jaunuomenės apvilta. O tą viską veikė vis, taip vadinami, "pažangesnieji" asmenis. Tai puikus lietuvių jaunuomenei pamokinimas!

Naujas imigracijos viršininkas ant Ellis Island, New Yorke, Williams, labai apsun kinas Europos atėjivus darbininkus. Prisakęs visus ateivius gražinti atgal, jei kurie jų neturi su savimi 25 dol. ir aiškiaus antrašo, kur ir pas ką keliauja. Pereitoj savaitėj net muštynių buta imigracijos valdininkų su gražinamais atgal imigrantais, kurie neatsako Williams'o reikalavimams. Imigracija vis aršiaus apsun kina. Seniau kiekvienas imigrantas valdžiai pagavės mokėjo 2 dol. ir privalejo su savimi turėti 10 dol. Dabar pagavė pakelta ant 4 dol. ir kiekvienas ateivis tur turėti su savimi pinigų nemažiau 25 dol. Kitaip gražinama atgal.

Motery moraliskos spēkos.

Per istisas šimtmėčių eiles įsigyveno tarp žmonių manymas, kad vyriškis yra tai lytis tvirta, o moteriškė — lytis silpna. Žinomas dalykas, gamta suteikiant vyriškui fiziniskas spēkas, tuo patim padarė jį žmonių valdovu, padavė jam rankosen kalaviją, idant kamariaut, suteikė jam energiją nuramdyti jūros gaivalus, draugą — perbėgti šiaurinio okeano ledus, idant tenai padaryti naujas mokslui medžiagas, leido jam viešpatauti ant žemės, ant vandens, o pastaraisiais laikais ir ore. Tai kuom gi jo akivaizdoje galėtų buti moteriškė, pasakys ne vienas, tasai silpnas sutvėrimas, kuris bijo iš voro, kuris pamačius peliukę rangosi ant kedžių arba instaly, išlėpintas ir silpnas, tarytum, puokštės kamblys?

Toksai manymas kaslink moteriškės — visai neteisingas ir tiktai, taip sakant, pavirškelmais žemės. Kadangi istorija mums kitką tame dalyke kalti iš šaknų krumus su tam tikra arkliais sukama mašina. Paskui ant nevalytų žemės plotų turėjė vežti trąšas, o tos "trąšos" — tai iš Chicagos gyvulių skerdyklų baisiai sušvinčė žarnagalai, mėšagalai ir visokios išmetos. Beto, mokiniai turėdavę karves melžti, mėšlą išvežti ir taip kasdienai dirbti nuo šviesos ligi tamsai.

truksta apšvietimo ir kur viešpatauja nuolatinis vargas. Tenai moters, kaip namie, taip ir laukuose atlieka sunkius darbus ir tuo budu pavadoja vyriškisui. Kaip ten buta seniau, man neteko gerai patirti, bet kaip moters ten pastaraisiais laikais dirba, kaip man, taip ir visiems gana gerai žinoma. Kuomet pastaraisiais metais kaimuose praretėjo vyriškiai (vieni kare žuvo, bet anų dauguma iškeliauja į Ameriką, ar kur kitur palaimų sau ieškotų), likusios ant ukių lietuvių moters atlieka sunkiausius darbus. Jos netik laukuose apdirba dirvas, bet rudens ir žiemos laike su spraglais javus klojimuose kulia, javus vėto, šiaudus riša, iš miškų malkas veža ir anas kapoja ir dar tvoras tveria. O ar reikia aršesnio ir sveikatai pavojingeseio darbo žiemą skalbinius skalbti ant upelių, kudrų ar ežerų ekečių, kuomet nuo šalčio tvoras pyška!

Šitai Hercegovinoy moters įsikinko vežiman, vieton arklio, o tyrynuose atlieka mulo darbus, vilkdamos per kalnus sunkenybes. Pagalios nerasi įvairios rūšies pasilinksmių, ty sportų, kuriuose moters neimtų dalyvumo, ir net sportų tokių, kur reikalinga spēkos ir drąsa. Moteriškė jodo, plaukioja, draugauja savo vyrui tolimose ir pavojingose kelionėse.

Pereito metašimčio garsus Afrikos keleivis, Livingstone, nei ant valandos su savo pačia nesiskyrė. Jo pati jį ištraukė iš mirties nagų Schupange ir paskui šaltai numirė, nenorėdama jo apleisti iki paskutiniai valandai. Baker, kuris 1864 metais atrado ežerą Albert Nyanza, negalėjo atsigerėti savo pačios spēkomis, drąsa ir karžygiškumu.

Juozapa Peary 1902 metais draugavo savo vyrui kelionėje į šiaurinį žemgalį tarp negirdėtų sunkenybių ir turėjo dar tiek spēkų, kad galėjo globėti savo kudikį.

Tikrai baisų laiką pragyveno misijonoriaus Rinharto pati, kuri su savo vyru nukako į Tibeto apylinkes. Jų kelionė buvo labai apsun kinta, su tankiais prapuolingais prie tikiais. Netoli Lhassa juos užpuolė Tibeto žmogžudžiai ir išžudė visus jų kelionės san draugas. Misijonorius su savo pačia ir kudikiu tuotarpu pasislėpė medžių tankumynuose ir išliko visi gyvi. Praslinkus kiek laiko, jisiai paliko pačią su kudikiu tankumyne ir nuė rankosen kalaviją, idant kamariaut, suteikė jam energiją nuramdyti jūros gaivalus, draugą — perbėgti šiaurinio okeano ledus, idant tenai padaryti naujas mokslui medžiagas, leido jam viešpatauti ant žemės, ant vandens, o pastaraisiais laikais ir ore. Tai kuom gi jo akivaizdoje galėtų buti moteriškė, pasakys ne vienas, tasai silpnas sutvėrimas, kuris bijo iš voro, kuris pamačius peliukę rangosi ant kedžių arba instaly, išlėpintas ir silpnas, tarytum, puokštės kamblys?

Gal kas pasakys, kad tai išimtiniai apsirėiskimai. Beabėjonės. Moters, taip kaip ir vyriškiai apdovanoti moraliskomis spēkomis ir politiškumu, pas genijum, apsirėiskia skaitlingai tankiausia laukuose, kuomet pažemis kulturos tobulybės arba jausmingumo yra labiau aukštās.

Tankiai buvo taip, kaip to visko turime priparodymus, kad didi dauguma moterų išimtinai drąsių neaptarė savyj visai tos ypattybės, nei taippat

aršimų niekas jos nenužiūrėjo, idant jos butų linkusios dideliems darbams. Paprastai moters teisiamos pagal jų išlaukinio gyvenimo. Moterj gali pamatyti salione, kaip pasaulio grazybę, ant ukio, kai po gerą pačią ir šėimininkę, tarp savo vaikų kaipo rupesitating motiną. Ją matome kasdieniniame gyvenime, kuriame moteriškė tiek tesidarbuoja, kiek tas gyvenimas jos reikalauja. Moteriškė iš pažiuros prastuolė, mylinti siautimus, nepaisanti rytdienos, neretai savo sielos dugne slepia tiek drąsos, kad nei ji pati, nei kas kitas nežino, kas tenai atsiranda. Ir tasai drąsumas sielos dugne miega nuolatos, jei jos gyvenimas plaukia normaliską vaga, kol jos šėimynoje neatsitinka nei kokias nelaimė. Atsitikus bent kokias nelaimė, ar ligoms, tada toji pati siautuolet moteriškė visai persimaino, ji tuokart buna prie visako gabi. Už nieką laiko savo gyvybės pašventimą ir viską. Tik reikia su domumu aplinkui apsidairyti, o kasdieniniame gyvenime panašij pavyzdžių moterim tarpe sutiksime tūkstančius ir milijonus.

Istatai apie sązinės liuosybę Rusijoje.

Naujieji įstatai apie liuosybę perėjimo iš vieno tikėjimo į kitą pagal sązinės liepimą šitai liko Dumos sutaisyti:

1. Kiekvienas pabaigęs 21 metus turi teisę prisidėti prie kiekvieno kitokio tikėjimo, arba mokslo (vieroučėnija), jei tiktai jisai nėra draudžiamas kriminališkojo teismo.

2. Nepilnamečiai, sukakę 14 metų amžiaus, teturi teisę priimti kitą tikėjimą (pagal 1. §) vien tik tėvams, globėjams arba augintojams leidžiant.

3. Tėvai, arba asmenis, globiantieji nepilnamečius, nutaria jų tikėjimą lig 14 metų amžiaus.

4. Pereinant, pagal įstatais nurodytos tvarkos į kitą tikėjimą, išnyksta visi ryšiai tarp bažnyčios arba tikėjimiskos draugijos ir tarp pasitraukusiojo jų asmens.

5. Visi prašymai ir poperiai bylose apie tikėjimo permainą paluosuojami yra nuo gerbinų mokesčių.

6. Tikėjimo permaina įtraukiama į tam tikrus rejestrus praslinkus 40 dienoms nuo pranešimo apie tatau. Sunkioje ligoje nėra reikalo laukti aukščiaus nurodyto termino. (Tečiaus antrą kart svarstant tuos įstatus, — Duma ir sveikiesiems panaikino 40 dienų laiką dėl perėjimo į kitą tikėjimą).

7. Asmenims, trokštantiems pereiti į kitą tikėjimą arba mokslą, prie kurių prigrūlėjimas nėra teismo draudžiamas, o tuo labiau einantiems į stačiatikių tikėjimą, niekas jokiu budu negali drausti, arba trukdyti tojo užmanymo išpildymą. Paskutiniai punktai liko prirašytas stačiatikių sinodui to geidžiant. Mat, jaigu kas panoretų virsti stačiatikiu, o tenai, arba genty tam priešintų, tuokart sinodas galėtų tokius patraukti atsakomybėn. Taip tatau valstijos Duma patvirtinama įstatus apie tikėjimo liuosybę pirmą kart pasielgė savarankiskai, rupindamosi įvykdyti pirmąją iš pažadėtujų Aukščiausia ma-

nifestais liuosybė. Tečiaus lig tikro įvykdinimo tosios pamatinės valstijos liuosybės — daktoli gražu. Nesakant jau apie valstijos tarybą, kuri gali Dumos įstatus atmesti, arba perkeisti, stačiatikių dvasiškija rengias j aršią kovą prieš kitų, o labiausiai prieš katalikų tikėjimo liuosybę. Kaip buvo pranešę laikraščiai, stačiatikių dvasiškija sumanė pamegdžioti katalikų apeigas ir bažnytinus papročius, kad tikst saulaukus stačiatikius nuo bėgimo prie katalikystės. Taip antai manoma įvesti cerkvėse giedojimą žmonėms, pamokslų sakyką, vaikų katechizaciją, laukų šventimą, procesiją per Dievo Kuną su altoriukais, spaudinti: stačiatikių maldaknignes katalikams ir t. t. Net ketinama lietuvių kalbos mokslą įvesti Vilniaus stačiatikių dvasiškioje seminarijoje. Iš to galime suprasti, kad Dumos skelbiamajai tikėjimo liuosybei daug painių taisy stačiatikių dvasiškija. Bet visgi platesniajai rusų visuomenei, ir žmonėms, matyt, jau įkrejo tikėjimiskos ir tautiskos rietenos, kad daugumas Dumos atstovų pasiryžo jas apmaltinti, rupindamos sązinės liuosybę užtikrinti ir sudrausti tikrujų rusų ir jų vadu Dubrovino sauvale. Tikt nežinia kuomet tie prakilnūs troškimai galės išsipildyti.

Nuo kokių ligų, kur ir kiek miršta žmonių?

Yra suskaičiuota, kad 1905 m. iš kiekvieno 100 tukst. žmonių numirė:

R a u p a i s :	
Rusijoje	42
Austrijoje	—
Šveicarijoje	2
Vokietijoje	—
Prancuzijoje	2
Norvegijoje	—
Š k a r l a t i n a :	
Rusijoje	120.
Austrijoje	13
Šveicarijoje	11
Vokietijoje	14
Prancuzijoje	2
Norvegijoje	4
P i l v o t i f u :	
Rusijoje	62
Austrijoje	11
Šveicarijoje	7
Vokietijoje	7
Prancuzijoje	16
Norvegijoje	5

Kaip matom, Rusijoj nuo išvardytų ligų numirė kur kas daugiau, kaip kitose šalyse. Užvis daugiau aukų prarijo Rusijoj škarlatina. O paskui pilvo tifa. Šita paskutinė liga kyla iš badavimo, iš nedavalgymo, blogo valgymo. Jaigu Rusijoj net 6 kartus daugiau žmonių numirė tifu, kaip kitoj kokioj viešpatijoj, tai matomai Rusijoj yra tokių žmonių, kurie 6 kartus menkiaiau ar mažiaus valgo, kaip tokie jau žmonės kitose viešpatijose. Beto-gi Rusijoj, kaip žinoma, ir daktarų mažiau, kaip kitose šalyse, Rusijoj mažiau rupinamos apšvietimui, Rusijoj žmonės slėgiami bauriau, kaip kitur ir t. t.

Stebėtinai daug žmonių miršta Rusijoj raupais. Kitose viešpatijose nenumiršta nei vienas žmogus raupais, o Rusijoj net 421. Apšvietioji žmonija turi ginklą nuo raupų ligos apsiginti. Tas ginklas čiepai. Rusijoj-gi yra tiek tamsų žmonių, kurie bijo ar visai nesirupina, kad įsiečiepijus. Ir tik per tai tiek daug žmonių miršta raupais. Galų gale žinoma tamė ar kitame kalta viešpatija, nes jos užduotis rupinties, kad praplistų apšvieta (tuo turi rupinties ir visi žmonės), o vėl-gi, jaigu y-

ra nenorinčių čiepianties tamsuolių (tokių visur netruksta), tai čiepijimas turi but priverstinas, kaip tai leiskim yra Anglijoj.

Čia da galima pastebėti kad žmonių sveikata Rusijoj vis eina menkyn. Tas matyt iš to, kiek ir kada žmonių buvo pripazinta netinkamais stoti kareivijon. Tai-gi iš 100 naujokų buvo nepriimta kareivijon;

25 metai atgal 12 žmonių, 15 metų atgal 17 žmonių, 1900m. 20 žmonių, O 1905 metais buvo pripazinta per netikusius stoti kareivijon dėl nesveikatos iš 100 jau 21 žmogus.

Atsiliepinimas Susivienijusių Mainierių Unijos Local'o 918.

Girardville, Pa., 3 Liepos. Vietinė kuopa Lietuvių Mainierių po No. 918, dia-trikto No. 9, turime sumanyti, jogei visi lietuviai dirbant mainose ir prigulinti prie mainierių unijos. Beveik kiekvienas norėtų gerai suprasti ir žinoti apie unijos reikalus, visuomet yra naudingiaus viską tikrai suprasti.

Ir tas mums lietuviams yra neatbutinai reikalinga! Bet, kaip tas galima? Kur senti tikras žinias, jaigu neturime savo kalboj organo. Tiesa, turime organą, bet anglų kalboj ir jis lietuviams mažai gali pagelbėti, jei iš tūkstančių lietuvių, vienas gali gerai angliškai suprasti. Tai kokią gi naudą gali kitiems tas atnešti, kurie nesupranta.

Mūsų vietinė kuopa arba local'as, maloniai užprašome kitas kuopas kogeičiausiai prisijusti pilnus adrisus jų local'ų. Turėdami adrisus, darbuosimės kaip galint parengti susirinkimą visų lietuvių local'ų ir gerai apvarsčius, aprinkti vieną iš lietuviškų laikrausių, kaip maififerų organą, kuris daugiau aprašytų apie mūsų reikalus. Ir dar pašome visų draugų, kad perskaitytų tą mūsų atsisaukimą. Nepamirškite ant susirinkimo ir draugams perskaityti. Taipgi ir visų lietuviškų laikrausių prašome atkartoti tą mūsų straipeni.

Su godone Local'as 918. Prez. A. Glinckas. Sekr. Jurgis Zelvis. P. O. Box 201, Girardville, Pa.

Iš Morokko Madridan pranešama, kad dabartinis Morokko sultanas Mulai Hafid norint nuo sosto nepralaistas, tai vienok jis mieste Fezu atsirandantis nelaisvėje ir tenai jau neturįs pas nieką jokios įtekmės. Prieš sultaną sukilo visas kraštas, o ypatingai berberai, kurie sultano karumene visur sukulė. Mieste Zeneur apšaukta nauju sultanu dabartinio sultano brolis El Kebir. Visame krašte viešpataujant anarchija ir kitų viešpatųjų intervencija reikalinga,

Naturalizuotas amerikonas, vardu Mendel, andai Paryžiaus teisme pasmerkτας 10 metų kalėjiman. Jis kaltinamas už tyčia subankrutavimą ir apgavystes. Mendel besimokindamas Amerikoje inžinierijose, vienam turėui išgelbėjęs gyvastį, už ką gavęs didelę pinigų sumą. Paskui Mendel Paryžiuje suorganizavo bendrovę "Mendel Power Co." su kapitalu 250.000 dol., bet bendrovė subankrutijo. Paskui sugrįžo į Ameriką, o iš čia vėl į Pranciją, kur pridirbo daug visokių šėlmų.

S. L. R. K. A. REIKALUOSE.

VYRIAUSYBĖ 85 KUOPOS SUSIV. L. B. KATALIKU AMERIKOJE.
 St. Loučanskis — Prz.
 1641 W. 46 St.
 Aug. Saldukas — Sekr.
 4715 S. Wood St.
 St. Marcinkevičia — Kasier.
 1643 W. 46 St.

17-tos kuopos susirinkimas.

Wilkes-Barre, Pa. Liepos 18 dieną š. m. buvo 17 kuopos SLRKA. susirinkimas, kuriame tarp kitko kalbėta ir organo reikale. Daugumos sąnarių norėta kuopai organu šiemet paimti "Katalikas", jei jau seimas nepaskyrė jokio organo. Bet viskas išėjo priešingai. Susirinkime atsiesto vietinis klebonas, kun. Vizgirda, su visa našta savo naujo laikraščio "Draugas". Jisai su prievarta kiekvienam į rankas įbruko "Draugą" ir tarp kitko susirinkusiems paaiškino, kad "Katalikas" negalys būti 17-tos kuopos organu, kadangi, girdi, jisai per daug prieš kun. Miluką talpines protestus, perdaug kun. Milukui plėšęs šlovę. "Katalikas" leidžiamas ir vedamas "nemokytų" žmonių. Taigi "Katalikas" netinka vadovauti kuopai.

Tokiu tai apgavingu būdu ir įsiulė savo laikraštį kuopai.

17 kuopos sąnarys:
 Redakcijos prierašas. Kun. Vizgirda pasirodė visoj savo šviesoje, kuom jis esąs. Vaidmainystė negalima tečiaus ilgiau dengties, pertat jis dabar ir nusimovė nuo savo veido kaukę. "Draugo" paaiškinimė pasakytą, kad "Draugas" neikuomet nebus Susiv. antmestas, kaip organas, o vienok dabar jau patėmijama "Draugo" tikslas. Reikalaujame viešai pas kun. Vizgirdą, kaip "mokslininką" paaiškinimo, su koku mieriu jis "Kataliko" vardą 17-tos kuopos susirinkime žemino? Argi kun. Vizgirda nežino, kad prieš kun. Miluką "Katalikas" protestavo, bet Susiv. kuopos ir jis pats su kitais kunigais. Kam tas priedas dar, kad "Katalikas" randasjė bemokslų rankose? Nesulaukiant nūo kun. Vizgirdo tuose dalykuose viešo paaiškinimo, t u o j a u s pradėsime viešai per "Kataliką" ir kitus asmenis, o tuokart netik prasčiokai, bet ir jo draugai kunigai pamatys kun. Vizgirdą "st-buklingą" žmogų ir visos veidmainystės išeis eikšėn.

SLRKA. kuopos iesko Centro vyriausybės.

"Kataliko" 29 numer. su domumu perskaičiau 63 kuopos prašymus, kad jau suteiktų kas nors žinias apie Susiv. niijimo knygas locnos spaudos ir kaip vardas ir kur gyvena naujai išrinktas Susiv. niijimo kasierius. Kuopos reikalavimai teisingi ir podraug labai įdomūs, ko negalima ramiai pro ausis praleisti ką tokio tame dalyke nepatėmijus, kadangi tas pat tegali atsitikti ir su kitomis kuopomis, noriočiomis žinoti aplink savo organizacijos stovį. Ligšiol negirdėtas daiktas, kad bile viena bent kokios organizacijos šaka nežinotų pa-

tat ir reikia reikalauti sau knygy. O kasierium yra nekoksai p. Laibinis iš Duryea, Pa., bet tikras antrašas man nežinoma. Kas žino visos Centro vyriausybės pilnus antrašus, tegul atsiuncia "Katalikui", gal "Katalikas" apsiims Centro vyriausybės antrašus savo gerbiamame laikrašty talpinti.

Nėra abejonės, kad ateinančiais metais seime naujas laikraštėlis bus siulomas Susiv. niijimui už organą. Bet ligšiol anam laikui sąnariai gal tegalės geriau pamatyti tą dalykų stovį ir taisomas pinkles ir pasistengs tokius sau negeistinus draugus nusikratyti.

Bet tuo tarpu kova su Susiv. niijimo sąnarių skriaudė-jais reikalinga. O juo labiau, kad sąnariams atsakytą šviesa ir dvasiškas valgis, idant būrimais metais atrasti juos dar labiau nusilpnėjusius ir galinčius pasiduoti bile kieno globon. Taigi dėl to tas viskas siemėt ir nuveikta.

SLRKA. — tai vergas, kurį už labai pigią kainą žinomi pirkliai vieni antriems parduveina ir paskui jo sveikata naudojami, vargina, stumdo. O vienok tam vergui visur vargas, visur vienokia butis. Neduoda jam dvasiško peno, gailiis apšvietos.

Pereitais metais Susiv. niijimas skurdo "Žvaigždės" despotizme ir jau vostik paliko gyvas, dabar jam, išsigelbėjus iš "Žv." jungo, taisoma nauja katorga, kuri regis jį visai suvargins ir pasmaugs.

Atsibuvo seimas. Ištisus metus kuopą laukta to svažiavimo, kaip lochia išgany mo, tikėtasi sulaukti bent kokių permainų, reformų, kad štai seime vienas asmuo su keliais sėbrais Susiv. niijimą sau pajungia ir kuopos liekasi apviltos. Seimas nusikrato despotu ir netikusio organo, bet paskui tasai pat seimas, geriau sakant kun. Vizgirda su savo sėbrais, Susiv. niijimą visiems metams palieka be organo.

Netenka Susiv. niijimo organo, netenka jis ir kelvedžio. Kuopos nežino kas Centro vyriausybė ir kur ji yra ir tatau žengia kiekviena savo keliu. Viena kuopa pasuks į rytus, kita į vakarus beieškodama kasierių ir knygių. Trečia kuopa atsidurs tautininkų glėbny, penka ims gerbti laisvamanybę, negirdėdama Centro pirmininko ir dvasiškojo vadovo perspėjimų.

Praslinkus metai greit. Sulaukus rudens nukris medžių lapai, praeis šalčio žiema, at eis XXV seimas, tada tik pasirodys kun. Vizgirdo su jo sėbrais politikos pasekmės.

Palikti Susiv. niijimas be organo — tai naujas ant jo pasikešinimas. Štai pereitų savaitę Wilkes-Barre'uose, Pa. pasirodė naujas, kunigų išleidžiamas, laikraštėlis vardu "Draugas". Dabar tuo "Draugu" visos kuopos tiesiog apipiltos. Kiekvienam sąnariui siuloma tą laikraštėlį užsisakyti. O jei jau siuloma, tatau aišku, kad Susiv. niijimui taisoma naujos pinklės. Jis dabar sąnariams gražumu siuloma, o paskui jis tiesiog Susiv. niijimui bus antmesta. Kiekvienas sąnarys priverstinai turės imti ir už jį mokėti pinigų, turės jį palaikyti, penėti, kaip reikėjo pirmiau priverstinai palaikyti "Žvaigždę", pagarsėjusi savo despotizmu ir sausu turiniu.

Taigi dėl to Susiv. niijimas palikta be organo ir dėl to šiandie kuopos nesužino viena kitos ir nesūranda savo Centro vadovų.

Ir aš pats 63 kuopai nieko gero negaliu pranešti kas link Susiv. knygy ir naujo kasieriaus. Žinau tik tiek, ką patyręs iš seimo protokolo, atspauzdinto "Katalike". Knygius yra kun. Vizgirda, pas jį

patį "Kataliką" ir "Žvaigždę". Labai nesmagu tat Amerikos lietuviams girdėti, kad katalikiškiausias "Draugas" taip vėlai užgimes. O vienok jam vertėjo ankščiau užgimti, jei jo tokia svarbi pasiuntintystė. Jo gimdytojai ilgus laikus taigi neklaušė Jo šventinybės Pijaus X priesako — leisti ir platinti tokius laikraščius, kaip "Draugas". Vostik dabar susigriebė, atsimeinę Kettellerio žodžius: "Jei šv. Pauliaus butų gyvenęs mūsų gadyne, tai nebūtų vaikščiojęs iš vietos į vietą, nebūtų skelbęs Evangelijos gyvu žodžiu, bet butų leidęs laikraštį".

Čia tai ir žymi "Draugo" leidejų artymo meilė. Jie turi teisę teisti kas katalikas, kas katalikiškesnis, kas pagonas. Tai gi gana aišku, kad leidejai "Draugą" palaiko vienatiniu Amerikoje katalikišku lietuvių laikraščiu, o "Katalikui", net ir "Žvaigždei" tą vardą atsako.

Kuom tas viskas motyvuoja, tai iš dalies suprantama, idant Amerikos lietuvių katalikai aplinkui jį apsispiestų, kaip bitįs aplink puokščių kvėpenčius žiedus.

Tečiaus ateitis be apgaulingumo. Ji trumpu laiku parodys, kas ko vertas. Pasakys taip pat mums, ko vertas ir pats "Draugas", jei jis nesustos pirėjęs lietuviams, jei nestos arcikatalikišku save vadinėjęs, jei pajuks savo artimų katalikystę. Ateitis mums viską išaiškis.

Laiškas į Redakciją.
 "Kovos No. 23 patėmijau p. I. M. Kandall pranešimą, kad visuomenė prisidėtų su prenumerata prie išleidimo knygelės, kuri aiškina kaip pastot J. V. Piliečiu. Aš noriu persergėt lietuvišką visuomenę, kad nepasiliktų suvadžiota minėtos knygelės išleidimu, nes ji gali but sulaukyta įstatymais, kadangi tokia knygelė jau yra atspauzdinta.

Joseph Bendrick, Pottsville, Penna. Red. prier. P. Joseph Bendrick nors ir išleidęs knygutę, aiškinančią, kaip likties Jungtinių Amer. Valstybių pilniečių, tai tas dar nereiškia, kad apie tą patį kitam žmogui nebūtų galima knygelės atsiųspausti. Tokių knygių yra aibė visuose didesniuose miestuose ir net įvairiose kalbėtoje ir jų išleidimo negalima sulaukyti jokiais įstatymais, nes visos nevienodo turinio. Štai kad ir pačiame Chicago knygeles tame dalyke spaudina, kas tik nori ir pardavinėja.

Nauji Raštai.
 Žalia Ruta. Bukite tobuli! Išleido Vincas Sabaliauckas. Chicago, Ill. 1909. Pušl. 42 kaina 25c.

J. Korzeniovski's. Pabaiigtuvės. Dviveiksmė komedija. Iš lenkų kalbos vertė Adolpas Vėgėle. 1909. Vilnius. M. Kuktos spaustuvė. Pp. 49. Kaina 30 kap.

Ukėsystės Popieros arba kaip galima pastoti Suvien. Valstijų Ukėsu. Pagal naujus Įstatymus sutaisė A. B. Strimaitis. Savo lešomis išleido Juozas Bendoraitis. Sheandoah, Pa. "D. Vilties" spaustuvėje 1909. Pp. 23.

Mokinimės Rašytai! Knyga mokintis rašyti su paaiškinimu akcentų ir rašto ženklelių. Sutaisė M. Paltanavičia, 1909 m. Worcester, Mass. Pp. 30. Kaina 25c.

Innsbruke Katalikų suvažiavimas.
 Tirolius — tai grynų katalikų šalis. Savo prisirišimu prie tikėjimo ir tėvynės, savo dora ypatingai atsižymi tiroliečiai; iš to atžvilgio jie gali buti pavyzdžiu mūsų Lietu vai. Malonų įspūdį daro Tiroliaus sodžiai; čia prie kiekvieno takelio, kelelio rasi puikias kopylėtas, dailius kryžius, gražiai žmonių papuoštas, bene ant kiekvieno namo pamatysi arba kryžių prikaltą, arba kokio nors šventojo pavykšlų nupieštą.

Heroišku (narsiu) savo tikėjimo ir tėvynės apgimimu tiroliečiai pragaršėjo pradžioje praėjusio amžiaus 1807 metais, kuomet Austrija kare su Napoleonu pralaimėjo, Tirolius liko nuo Austrijos prie Bavarijos prijungtas. Kadangi liberališkoji Bavarijos valdžia pradėjo nuožmiai mygti katalikus, naikinti vienuolynus, į kalėjimus sodinti vyskupus ir t. t., visi tiroliečiai ir vyrai ir moters sukilo prieš savo galinčią priešą, daug praliejo už savo tėvynę kraujo ir galų gale jiems pasi-ekė pagrįžti prie Austrijos ir atgauti liuosybę.

Siemet visas Tirolius iškilmingai apvaikščioja šimto metų jubilėjų išliuosavimo tėvynės ir tikėjimo nuo bavarų liberališkos valdžios.

Šis jubilėjų ir buvo, proga Tiroliaus katalikų Innsbrukan suvažiavimui nuo 21 lig 24 d. Gegužės dėl apsvartymo savo reikalų. Lig—šiol buvo tarp pačių katalikų nesupratimas. Mat, čia yra dvi katalikų partij: viena konservatistų, prie kurios priguli augštoji ir nesenoji dvasiškija, antra pači žangesnė— krikščionių socialjū partija, prie kurios priguli jaunesnioji dvasiškija. Abi partij smarkiai pešai tarp savės, ypatingai užpuldinėja konservatistai ant krikščionių socialjū. Dviem tarp savės besipešant, naudojasi trečias. Taip ir čia. Katalikams tarp savės bekovojuant, liberališkosios partijos smarkiai ir pasekmingai varo savo darbą ir nemažai jau nuveikė, ypač didesniuose Tiroliaus miestuose, kaip ve Tiroliaus širdyje so cijaledemokratai yra puikiai su siorganizavę, kuone visi Innsbruko darbininkai jū rankose. Miesto rinkimų laike jie laimejo ačių vien kovai tarp katalikų. Dabargi nors jie ir darė klituis katalikų suvažiavimui, bet nieko nepesė, suvažiavimas įvyko.

Katalikų suvažiavime dalyvavo įvairiausieji luomai: atvyko keli vyskupai, parlamentai atstovai, universitetų profesoriai, keli šimtai studentų, daugybė valstieji ir įvairių draugijų atstovai, kunigai, valstiečių tedarjųvavo sulyginant ne—perdaug, matyti ir čia buta socialistų agitacijos.

Suvažiavimas pasisekė. Prelegentai buvo sąžiningai prisirošę, kalbėtojai savo karštomis prakalbomis žmones tiesio kalvėte žavėjo. Nekurių referatų turinį, kuris mums labiau gali buti įdomus, čia pasistengsiu trumpai paduoti.

Innsbruko universiteto profesorius Dr. M. Gatterer kalbėjo apie krikščionystę praktikoje. t. y. krikščionystę viešame ir privatiškame gyvenime. Ižangoje prelegentas pažymėjo, jog tiroliečiai ypač atsižymi maldingumu prie Šv. Sirdies. Jie 1808 m. iškilmingai pasizadėję Šv. Jozaus Sirdžiai. 1896m. tą prizadėjimą atnaujino ir iki šiol ištikimai prizadėjimuose iste-

sejo. Karštas maldingumas ir prie tikėjimo prisirišimas tiroliečius apgynė nuo įvairių pavojų; jų aukšta dora dar tebežydi, daugybė tiroliečių ejo ir eina į kunigus, į vienuolynus; tiroliečiai nors ir neturtingi gausiai aukoja labdarīgiems reikalams ir misijoms; jie ištikimai paturi katalikišką spaudą ir katalikų atstovus rinkimų laike.

Norėdamas tą karštą tiroliečių tikėjimą sustiprinti ir užgrudinti, kalbėtojas pataria apart spaudos, kuri mūsų laikuose turi atlikti apaštališką užduotį, atkreipti atidžią į katechezą ir pamokslus. Vaikus, sako prelegentas, neužtenka išmokius katalikiško tikėjimo tiesų, bet reikia juos apšarvoti prieš pavojus, grasi nančius mūsų gadyne; todėl reikia juos supažindinti su blogos spaudos, socialistų ir kitų blėdingų organizacijų siekais. Prie pamokslų, lygiai prie tankesnio priėmimo Šventų Sakramentų, prelegentas patarė kodaugiausia pritraukti vyrus. Kadangi socialistai su pagalba pasilukusnimo ir polsio draugijų, atitraukia jaunuo menės ir vyrų daugumą nuo pamokslų ir kitų pamaldų, reikią įsteigti pasilinksmimams katalikiškos draugijos, kurios netrukdėtų savo sąnariams atlikti tikėjimo priedermės.

Profesorius dr. Waitz kalbėjo apie tikėjimo pavojus ir jojo apginimą. Tikėjimas esąs pavojuje jau ir tarp pačių valstiečių. Tiesa, valstiečiai tebėsa geri katalikai, bet gana naiviski (lengvatikiai). Patėmyta, kad ypatingai tiroliečiai pirmieji nustoja tikėjimo ir palieką socialistais, jei išeiną į miestus ar į svetimas šalis. Bet pavojus esąs ir pačiame Tiroliaus sodžiuje: nuo keliolikos metų pradėję čia plaukti svet mtaučiai, turistai, kurie savo pasielgimu nekartą tvirkina žmones. Toliaus, pradėjęs labai daugintis darbininkų skaitlius, kuriuos ap gailėtinas padėjimas verčia pasiduoti tikėjimo priešų įtekmei. Reikią pagerinti darbininkų buvis.

Tikėjimui grasąs pavojus tarp studentų ir vidutinių mokyklų mokinių. Šios gadynės bedieviškas mokslas stengias iš jaunuomenės širdžių išrauti tikėjimą. Čia yra plati dirva mūsų aplogėtams. Reikią nurodyti jaunomenei pačių bedievių mokslinčių ir korifejų nenuoseklumą ir jų pačių nuomonių priešgynybę. Kaip antai Vokietijos buvęs garsus „mokslinčius“ Haeckel, skelbėjas žmogaus nuo bezdžionių kilimo teorijos, apie kurio taip pragarsėjęs veikala mokslavyris filozofas Paulsen pasakė, kad jis šį veikala skaitęs su basiausia gėda, kad tokie veikalai tai mokslo pažeminimas. Apie Hegel'į labai garsų savo laike filozofą antras mokslinčius Shelling'as pasakęs, kad Hegel'io filozofijai—tai liudnas epizodas (atsitikimas) filozofijos istorijoje. (Prelegentas nurodė daugybę panašių pavyzdžių).

Bet ypatingas luomas, kuris gal labiausiai gilesniu tikėjimo pažinimo ir aplogėtiško išsilavinimo reikalauja—tai moters. Daugelis moterų skaitęda nedorą beletristiką (apsyaktas) ir lanką blogus teatrus.

Rezolucijos: 1) nutarta daryti tankiai tikėjimo paskaitas, daugiausiai aplogėtiško turinio, lygiai platinti aplogėtiškai—populeriškas knygas ir katalikiškus laikraščius tarp valstiečių ir darbininkų, supažinti juos su tikė-

jimo priešų siekais. 2) Skaityti tankiai tikėjimo moksliškas aplogėtiško turinio paskaitas su diskusijomis tarp studentų. Kapelionai turj ypatingą atidžią atkreipti į tikėjimo išguldinimą vidutinėse mokyklose.

3) Kas—link moterų, tversią draugijas, darysij paskaitas apie jų aukštą pašaukimą ir apie pavojų nuo skaitymo nedoros beletristikos, lankymo blogų teatrų, o pasilinksmimams rengsij šeimyniškus vakarus.

Keli referatai buvo skaityti apie anti-krikščionišką spaudą. Ypatingai čia atsižymėjo savo karšta prakalba Innsbruko universiteto prof. dr. Holman. Jis pilnai prisikimšusij salę tiesio kalvėte. Šios gadynės antikrikščioniška spauda—tai milžinas Galijotas; ačių gi šių laikų komunikacijai greitai ji plėtojai į visias kampas ir pakraščius. Nekurių blogų laikraščiu išėiną vienais metais nuo 40 lig 50 milijonų egzempliorių. Tuo tarpu katalikiškoji spauda sulyginant esanti maža, kaip Dovydas prieš Galijotą. Kalbėtojai karštai ragino klausytojus, kad jie nepirkty ir neskaityty antikatalikiškų laikraščiu, bet kad paturėty ir platintų savuosius.

Dr. Nesler kalbėjo apie jaunuomenės globą. Jis išrodinėjo, kad jaunuomenė, labiausiai ką tik pabaigus mažiausias mokyklas, esanti dideliam doriško nupuolimo pavojuje. Vaikiniai ir mergaitės esą mažai teisilavinę, antra—jie esą brendimo laike. Ačių šios gadynės visokioms aplinkybėms jie greit nustoja doros ir atsalą prie tikėjimo.

Prie doriško nupuolimo jaunuomenę vedą miestuose paleistuvystės namai, nedori pavelsiai, ypač šime laike atviri laiskeliai, pornografiška literatura (nepadoraus turinio knygos) ir laikraščiai. Jaunuomenė tveriant visokias sporto draugijas, kurios šventomis dienomis vietoje pamaldų klausyti, užsima visokiais žaislais, ypač gadiną jaunuomenę socialdemokratai, kurie stengias įvairiais būdais atitrakti jaunimą nuo bažnyčios.

Tėvai mažai tegalj apsaugoti savo vaikus nuo doriško nupuolimo. Vieną, kad retai gali užmatyti tą jų nelaimę, antra—biednystė, priverčianti, juos leisti vaikus tarnystėn, kur ir palieka tankiansia be jokios priežiuros. Reikią tverti tam tikros jaunuomenės draugijos. Sveicarijoje esą tokių draugijų lyg 5000. Vokietijoje lyg 200.000. Austrijoje sulyginant labai mažai. Patarė prelegentas tverti maišytas draugijas, kur apart tikėjimo dalykų, butų laikomos ir sociališkaik—ekonomiškos paskaitos. Ragino įkurti kodaugiausiai įvairių kasų: savyšalpos, mirties, kareivių ir t. t.

Viename referate buvo nurodyta, kad alkoholiaus vartojimas Tiroliuje labai pašokęs. Tiroliuje yra labai daug įvairių užėigos namų su visokiais svaiginančiais gerialais, ypatingai vasarą jų daug privysta, kuomet čia pradeda svetimtaučiai važiuoti. Buvo perskaityta milžiniška statistika išgerty guralų ir nelaimingų išgertų tuoklystės atsitikimų. Nu tarta kreiptis į valstiją, kad ji sumažintų arba aprubežtuotų svaiginančiųjų guralų pardavimą; daryti paskaitas mokiniams, darbininkams, kareiviams apie blėdingą alkoholiaus veikimą. Tomis paskaitomis turj užsiimti kunigij, gydytojai ir mokytojai.

F. Bernatowicz

PAJAUTA

Lizdelko Duktė arba Lietuva XIV metašimtyj.

Istoriškas Romanas Išgulde Jonas Montvila.

(Tąsa).

— Krikščioniški dievai! — nusistebėjo kuni-
gaikštis — Davaina, tu padukai!
— Piktžodžiaujai — tarė Jerbuta Davainai. —
Krikščioniški dievai, lygiai kaip ir kiti grobiai, pri-
klauso prie dalybos.
— Šukštui! — pertraukė rusčiai Jagaila — o at-
sigrįžęs į Davainą tarė: — Dėlko nori, kad tau tas die-
vystes palikčiau?
— Turime jas sugrąžinti Lenkijon — atsakė
karžygis.

— Vertas esi, kad liepčiau tau liežuvį ištraukti;
bet pirmiaus turi pasakyti, kas yra priežastis prie taip
piktų merių?

Visi karžygiai susikuopė aplink Davainą. Kuni-
gaikštienė Olgerdienė, Aukšė ir visas susirinkimas,
grūzdami prie jo, norėjo išgirsti taip stebėtino noro.

— Taip yra, atimk man gyvastį — tarė liudnai
karžygis — nieks jau tau iš mano narsumo, pražuvo ant
amžių. Bet išklausk pirma, o ir jų, bendrai, iš mano
prilinkimo imkite sau atsargumo paveikslą:

— Kad naikindamas Sandomerio kaimus, užsi-
kapsčiau ant švento kryžinio kalno ir, pripildęs šitą
skrynją bažnytinių grobių, skubinau su karumene atgal,
pikta dvasia pagundė mane, kad pakreipčiau dėl grobių
į puikų dvarą, stovintį netoli kelio. Neradau ten jau
nieko apart seno pono su dukterim, ramiai laukiančius
mirties. Žilas bajoras sėdėjo nepajudinamas, dukte iš-
blyškusi, klupodama prie jo kojų, laikė kryžių. — Kur
turi savo aukš ir lobius? — sušaukiau, pridėdamas kar-
dą prie krutinės. Išsigandęs senis nieko negalėjo atsa-
kyti, bet dukte jo: — geras karžygi — tarė švelniai —
mūsų namas, skrynios ir šėpos atviros, imk kas tau pa-
tinka, nieko neslepiaime, atimk man ir gyvastį, tik dova-
nok mano tėvui! — Kaip saulė tirpdo ledus, taip jos
viens dirstelėjimas atėmė mano narsumą. — Imk savo
rankius atgal, — atsakiau — bet tavo dukte yra mano
suimtinė! — Klausyk mane, karžygi, — tarė drebėda-
mas senis, — kas tau gero iš vargšės merginos? prie
darbo netiks, numirs tau ant kelio. Lobius, kurius čia
matai, dar yra nieku prilyginus prie tų, kokius galiu
pristatyti. Tikėk man, pinigais yra geresnis, nei švelni
mergina. Nuo pat galvos apkrausiu tave auksu; palik
tik šią senatvę nuraminimui! — Aš tariau: — Pirmiau
tū visus grobius ir šitą paskutinį kalaviją atiduosiu,
negu atsidėsiu tavo dukters. Ji mano suimtinė ir turi
važiuoti su manim į Lietuvą. — Liepia tada draugui
sudėti suimtus jo name grobius ir paėmęs ant arklio be-
laisvę, leidausi su ja kaip vėjas Lietuvos linkon.

— Kas per padukimas! kas tai per neatpildoma
blėdis! — šnekėjo tarp savęs karžygiai. — Už vieną
švelnę merginą nepriimti taip didelių lobijų ir gražinti
net tą, ką jau turėjo saujoje! Juk galėjo gi pasiimti ir
lenką ir grobius. Kuniagaikštis! įstumk jį mažiausia me-
tams kalėjiman!

— Vijo mane senio išmetinėjimai — kalbėjo to-
liaus Davaina — aš, nešdamas savo grobį, lėčiau pas-
kui karumene. Jau nelekti priešakyje su ginklu, tik už-
siglausti kur ir visų užmirštu gyventi sau ramiai, buvo
mano velijimu. Kaimai, paversti į pelenus, gulinti pa-
keleję lavonai, visa šalis, paversta yra į tirą, rodėsi su
pasityčiojimu klausė mane, kur mano narsumas dingo.
Lėčiau su sėbrais apie tai vientik mislydamas, kad su
savo grobiu bučiau kogrėičiausia Lietuvoje. Bet dievai
nubaudė mano apjakimą. Pulkas lenkų užstojo man
kelį prie Vislos; persimūšiau su ginklu rankoje, bet li-
kau sužeistu. Žaizda ir dabar da duodasi jausti. Pri-
versta persėsti į vežimą, ant kurio buvo sudėti bažny-
tiniai daiktai, dėl palengvinimo sunkenybės norėjau
daiktus padalinti tarp draugų, bet mano suimtinė, puo-
lusi ant kelių su sąšaromis maldavo, kad nesilytėčiau
šventenybių ir palikčiau jas ant vietos. Stojosi pagal
jos noro. Tuomtarpu mano žaizda kaskart ėjo aršyn. —
Davaina — tarė gailėstinga mergina — tu kenti, Dievas
tave kankina už mūsų skriaudas. Gal neteksi rankos, su
kuria išniekinai jo šventą bažnyčią, su kuria atskyrei
tėvą nuo dukters. Bet mūsų Dievas liepia atleisti savo
priešams ir gelbėti juos nelaimėje. Paklausk mane,
sustabdyk ant nekuro laiko kelionę; pasipažįstu su gy-
dymu žaizdą ir tikiuosiu umai sugrąžinti tau sveikatą;
kitaip, jei ilgiaus aplesi prižiūrėjimą rankos ir nepasil-
sėsi, žaizda gali būti mirtina; o tuomet viskas būtų vel-
tui. Paklausiau ir, išleidęs draugus pirmyn, užsilikau
pirmutiniame lietuviškame kaimė. Pradėjo išsipildyti
jos žodžiai: karštis ir nuilsimas ant syk mane suėmė,
mano suimtinė dieną ir naktį mane saugojo, ji gesino
mano troškulį, prižiūrėjo žaizdą, gaminio valgį ir, nei-
lgai trukus, sugrįžau į sveikatą. Kuniagaikštis! Karžygiai
kad be atminties buvau draugų apleistas, pasakykit, ar
ne jos rankose buvo mano gyvastis? Galėjo pagalios pa-
likti mane likimui ir su dievais grįžti prie tėvo; bet do-
ringa neapleido mane priklime mano padėjime; prie-
šingai, viską darė, kad tik mane palaikyti. Pasidėko-
jant tat jos stropumui, prižadėjau ją sugrąžinti tėvui ir
daviau žodį, kad šventenybes sugrąžinsiu, reikalavau tik,
kad ji keliuotų su manim iki Vilniaus, kur sustiprėjęs,
galėčiau pate ją nuvežti Lenkijon.

Karžygiai iš jo kalbos pradėjo juokties ir visai
p

jam išmetinėti. Vieni sakė, kad ligoje sumišo jo protas,
kiti — kad jį belaisvė apkerėjo. Klegės pasididino,
kiekvienas norėjo pamatyti merginą, kuri taip staiga
pataikė atmainyti prigimimą žiaurais karžygio. Žmonės
murmėjo, bet praklėsnieji žmonės, kuniagaikštienė Ol-
gerdienė su sunumis ir kiti bajorai, stebėdamiesi jos
gerumui, kurį taip našiai panaudojo ant pagalbos prie-
šui, jautė link jos prielankumą ir kogrėičiausia norėjo
ją pažinti. Jagaila taipgi norėjo ją pamatyti; prisiar-
tinęs tat prie vežimo, liepė jai pakelti uždangą. Nors
taip iškilniai perstatė ją mums Davainos žodžiai, nereič-
kia mislyti, kad jie tik dievotumų atsiduotų.

Vardas belaisvės buvo Alena. Pakilus prasklei-
dė uždangą ir atidengė skaistų veidą. Didelės mėlinos
akys, jausmingai pakeltos dangun, juodi tankūs plau-
kai, patogus kaklas, auksinis ant krutinės kryžius, auk-
šta, pilna išnašaus išdidumo perėmė visus.

— Garbė tavo gražybei, pastebėtina lenkiute! —
sušuko nusistebėjęs Jagaila. — Gerai pasisekė tavo
skaistumui, narsų mums išgelbėjai karžygi; atleidžiu
tave, bet parodyk mums savo dievus, nereičiau persitik-
rinti.

— Garbė tau ir tavo žmonėms, kad moki godoti
moterų silpnumą! — atsakė saldžiu balsu mergina, ra-
miai žiūrėdama į minią. — Nori pažinti krikščioniškas
šventenybes? gerai, bet žinok pirmiaus, kad jose yra
vienų išganymas, kitų prapultis. — Ir pakėlus antvožą
parodė bažnytinius indus, auksu ir brangiais akmenimis
žėrinčius. Jagaila, mušyje drąsus, bet iš prigimimo ne-
pastitikintis ir prietaringas, bijodamasis burtų, manyda-
mas, jog tai yra kenkiančios dievystės, atšoko su nepa-
sitikėjimu, dirstelėjo į Aleną ir prašė, kad uždarytų
skrynją.

Iš to atsitikimo pakilo visokie murmėjimai. Ka-
reiviai akimis rijo lobius, Jerbutas patarė skrynją sude-
ginti, prirodinėdamas, kad tokiu būdu nuvaikys piktas
dvasias, o auksas auksu ir paliks; kiti rodijo pirmiausia
įvesti kalėjiman lenkiute. Jagaila vienok pirma norėjo
žinoti, ką parodavys Alena.

— Čia Vilniuje turi būti — tarė mergina — į-
steigta mano pratėvui brolija dievotų tėvų, kunigų
Pranciškonų. Jaigu busi taip geras, kuniagaikštis, idant
tos šventenybės tuomtarpu būtų sudėtos pas juosius.

— Su mielu noru — atsakė kuniagaikštis. — Ne-
norime turėti jokio darbo su jūsų dievais, — ir suriko
ant tarnų: — Paaukiant man tuos juodosius minyklus ir
pasakykit jiems, jei man tuojaus nepaims šitos skrynios
ir nepaslėps gerai, liepsiu juos, kaip mano tėvas Olger-
das, ant kryžiaus prikalinėti ir paleisti su vandeniu.

Pasitūnys tuojaus nubėgo vienuolynan.
Žema tuomet tėvų Pranciškonų bažnytelė ant
smiltynų, apsidotai aplink prieš persekiojotų akis puši-
mis, atokiai nuo miesto, stovėjo palei didelę kudrą. Ma-
žas jų varpelis, o vos vienuolyne girdamas, neerzino lietu-
viams ausų, o vos įžiurimas ant stogo kryželis mažai
skyrė Dievo namą nuo paprasto buto. Retai dievotai tė-
vai išeidavo svietan, nes gyvenant viduj nedraugingas
sau tautos, neturėjo jokių su jaja ryšių; nedavė atlaidų,
negarsino pamokslų, nes Vilnius tame laike vos kelias-
dešimt ir tai pasislėpusių krikščionių skaitė.

Patys jie, gavėdami ir varginami save, gyveno
iš žvejonės, daržo ir tylios almužnos, kuriaja juos kart-
karčiais apdovanodavo krikščionys. Pastiro vienuoliai
pamatę pasiuntinį, su godone priėmė kuniagaikščio pri-
sakymą ir, apsirėnę bažnytiniams drabužiais, be atdelio
stoją ant Perkuno atšajos. Jų pasirodymas perėmė A-
leną širdingu džiaugsmu. Matė juose vientaučius, matė
aiškų parparodymą Dievo Apvaizdos ant tikėjimo, kur-
is, nežiurint ant persekiojimų, laikosi tarp laukinės
tautos. Guvi vaidentuvė perėnę ją į tą nelaimingą die-
ną, kada ant tos pačios vietos žavinanti ranka atėmė gy-
vastį jų pirmtakunams ir, kad jie dėl švento tikėjimo
priėmė sau kankintinių vainiką. Bet Jagaila visai ki-
taip žiūrėjo į vienuolius, matydamas juose tik du neti-
kusių seniu.

— Kas tai! — suriko rusčiai — tiedu sulinkę se-
ni diegai žada nunešti pilną skrynją auksinių dievystių?
Liepia visiems čia ateiti!

Maloniausias viespate! — tarė vienas vienuolius
— visa mūsų kuopa iš trijų tesusideda; turime vienok
viltį Dievuje, kad ir neskaitydami pataikysime išpildyti
tavo prisakus.

— Klausykite, — tarė kuniagaikštis — jaigu man
šito krikščioniško prietaiso nepaimsite tuojaus ir nepa-
slėpsite, o iš jo nors mažiausia lietuviui įvyks blėdis,
liepsiu jūsų gulyklą apdėti šiaudais ir paleisiu jus su
dumais!

Ant to aštraus prisakymo vienuoliai viską žadėjo
išpildyti ir skrynją, nors taip sunki, su pastebėtinu leng-
vumu užsėdėjo ant pečių ir apsigrėžė nuėjo vienuolyno
linkon. Tuotarpu Alena, prisiziūrėdama skubumui
dvejų vargų krikščioniškų kunigų šalia govėdos
stabmeldiškų kurėjų, pasibiaurėjo iš jų nuožmių veidų.
Staiga jos akys apsilpa sąšaromis, mainosi, lig ką bai-
saus pamatė ir puola be žado.

Davaina, kuniagaikštienė Olgerdienė ir visas bu-
rys suvejęs moterų puolasi jai pagalbon, pakelia ją,
blaičina ir klausinėja priežasties silpnumo.

— Tai nieko — tarė po valandos pakeldama
dangun pilnas sąrašų akis, — tai tik prisimatymas.

Ir, vėla vesdama akis per kurėjų kuopą, norėjo
atsitolinti. Nieks negalėjo iširti priežasties taip stai-
gaus jos apalpimo, pati tikrai nežinojo, kas su jaja pa-
sitarė; ar turi tikėti savo akimis? Vienok kaskart labiau
nerimstant, nieko taip netrosko, kaip tik kogrėičiausia
pasiekėti vienuolyną. Kuniagaikštienė, matydama ją ap-
silpusią ir išblyškusią, norėjo paimti į pilį, ir Jagaila
buvo tos nuomonės; bet Alena neliovė kartojus savo

(Toliaus bus).

HUMORAS IR SATYRA.

(Tąsa).

savo karumene apgulti miestą Mons, liepė savo ru-
mų dviem poetam, Racino ir Despreaux, tuojaus
pribūti į karumenės guolį (lagerą). Bet poetu, my-
linčiu tyla ir ramybę, visai nesijudino iš namų. Su-
grįžęs karalius pavadino pas save poetu ir prisakė
teisintis iš savo tokio atklaus pasielgimo. "Švie-
siausias Viešpate" — atsakė poetu — "atleisk, ka-
dangi turėjova rumų drabužius, o kol siuvėjas ke-
leiviskus drabužius pasiuvo, Šviesiausias Viešpats
paėmė miestą."

Vieną sykį Lindvikui XIV perstatyta atsitar-
navusis oficerias, su prašymu suteikti jam geresnę
valdvielę. "Ale-gi kad tasai žmogelis jau metuose"
— patėmijo karalius. "Šviesiausias Viešpate — at-
sakė oficerias — esu tik keturiais metais vyresnis
už Tave, o 24 metas jau ištikimai tarnauju Jūsų
Didenybei". Karaliui patiko tasai prastas, bet at-
viras atsakymas ir davė jam pageidaujama vietą.

Kuomet de Bourgogne viesbutyį užginta ko-
medijų lošėjams kalbėti pranciūziškai, Liudvikas
XIV liepė pašaukti Baroną ir Dominique, norėda-
mas iš abiejų pusų išklausti nusiskundimus.

Baronas kalbėjo pirmas ir jam pabaigus, Do-
minique paklausė karalius:

— Šviesiausias Viešpate, kaip turiu kalbėti?

— Kalbėk kaip nori — atsako jam valdovas.

— To man pakanka! — suunka džiaugsmi-
gai Dominique — išlošiau reikalą!

Baronas stengiasis aiškinties ir imti viršų, bet
viskas veltui.

Karalius juokdamas jam pertraukia:

— Prapuolė — istariau.

KOKIE JUOKINGI ŽMONĖS.

Kuomet katras žmonių išėina iš bažnyčios ne-
pasibaigus pamaldoms, jam tas už piktą nelaikoma,
bet jei kas išėina iš teatro nors penkiomis minuto-
mis prieš užsibaigiant perstatymui, visi ant tokio
žmogaus rustinasi.

Kuomet pati reikalauja dolerio savo dieniniam
pragyvenimui, vyras ruogoja, kad turįs didelės išlai-
das jos užlaikymui, bet kuomet kokia kokietė pas
jį pareikalauja bransoleto su briljantais, tada dar
jis paklausia rupeštingai, ar jai nereikėtų ko dau-
giau nupirkti.

Kuomet presa artistą papeikia, artistas ko ne-
pasiant ant presos, užgindamas jai visokią kom-
petenciją, bet kuomet presa papeikia to paties ar-
tisto konkurentą, tasai pats artistas tvirtina, kad
presa neikuomet neklystanti ir tobulai suprantanti
savo uduotį.

Kuomet kas ką giria ir aukština jo didybę, gi-
riamas giriantį niekina, bet kuomet giriantis per-
keis sakinį ir giriamam išverž įba veritatis, tasai
tuojaus ima jį gerbti.

Kuomet esame namie, negalima klausyti už
durų bliuanančių katinų, bet esant koncertuose,
tankiai jiems rankom trukšmingai plojame.

Kuomet turime pačios meilę, nebranginame
jos, bet kuomet pati mus išduoda, tada aną mylime
ir jos kiekvienam žingsniui pavydime.

Jei turime kokią nors naudingą privatišką in-
stituciją, abeluose susirinkimuose statome tokius
inėsius, kurie jai turi atnešti pražutį, o kuomet
pagaliau toji institucija sugriuva, apverkiame tan-
kiai, kad mums stoka pilietiško sąjausmo.

DORI ŽMONĖS.

Vienas vagilius Indostane už savo prasakalti-
mus buvo suimtas ir teismas pasmerkė jį miriop.
Vagilius tečiaus mirties bijotasi, taigi sumanė pa-
daryti vieną špōsą, su kurio pagalba jam būtų ga-
lima savo gyvybę apsaugoti. Pasišaukė kalėjimo
užvaizdą ir jam apreiškė, jog jįsai turįs labai svar-
bią paslaptį, kurią norėtų pasakyti vienam karaliui
ir kaip tik jis tą paslaptį pasakysias, galėsiąs tada
mirti.

Kuomet tasai dalykas pranešta karaliui, tasai
tuojaus liepė tą piktadarį į rumus atvesti. Po iškil-
mingai prakalbai pasmerkta apreiškė, kad jis
žinąs medžių sodinimo paslaptį, ant kurių anganti
gryno aukso vaisiai ir kad tos paslapties išbandy-
mus jis galįs tuojaus atlikti karaliaus akivaizdoje.

Valdovas tą žinią priėmė be užsitikėjimo, te-
čiaus bijodamasis prarasti tą progą, pasikvietė savo
pirmą ministrį, arcikunigą ir kitus valdininkus,
turinčius valdovo užsitikėjimą, ir nusidavė su visu
tuo buriu paskirton vieton rumų daržė.

Čionai piktadaris ėmė švapėti kokius tai ilgus
užkeikimus; paskui išsiėmęs iš kišenės aukso šmo-
tą, apreiškė kad po pasodinimui iš jo išaugsias me-
dis, suteikiantis gryno aukso vaisius.

— Bet — kalbėjo toliau — tasai aukso šmo-
tas turi but žemėn pasodintas ranka, kuri per visą
savo gyvenimą jokiū blogu darbu nesutepta. Mano
ranka nėra gryna ir dėlto tą aukšą pavadu pasodinti
(Toliaus bus).

Mindaugis

Didysis Lietuvos Kuniagaikštis ir
Karalius.

Trumpas aprašymas jo gyvenimo ir darbų.

(Iš "U-ko").

(Tąsa).

truko Mindaugiai spēkos. Didis kuni-
gaikštis nutarė sustiprinti savo pilis ir
laukti priešininkų. Didžiąją karumenės
dalį utraukė į tvirtą, regis, Varutos pilį
ir, aprupinę viską kas reikalinga apsi-
nimui, sergėjo žingsnius savo priešininkų.

Ant Mindaugio laimės priešininkai
nevienkart pradėjo karą. Danielius, tas
sutvertojas talkos, nelaukė, iki prieitaisys
kiti talkininkai, ir vienas užvedė karą.
Jam labai rupėjo atimti nuo Lietuvos
juodrusių kraštas su Naujapilės, Vilka-
viškio ir Slonimo miestais stovinciais ne-
toli rubežiaus jo viespatystės. Jis įsigrudo
į Lietuvą 1249 m. su didžia kaumene ir,
padalinęs ją į tris skyrius, apsiautė Vil-
kaviškį, Slonimą ir kitus miestus. Pasida-
vus Vilkaviškiui, Slonimui ir kitiems
miestams, išskyrus Naujapilę, Danielius
pasikakino tais miestais ir pagrįžo namo.
Lenkai, nors ir buvo prižadėję, neprišė-
jo prie karo.

Tuotarpu Lyvžemės mistras Andriejus
spėjo prisitaistyti į karą ir davė apie tai
žinią Vykantui. Vykantas siuntė pasiun-
tinį pas Danielių pranešdamas jam, kad
vokiečiai jau esą pasirėnę eiti į Lietuvą.
Danielius, pasiekęs jau šiek-tiek naudos
iš karo, patsai nebejo, bet davė Tatvilai
ir Edvidui karumene, sustatytą iš rusų ir
palaukių. Mistras Andriejus iškeliavo
pradžioje vasaros 1850 m. iš Lyvžemės
su skaitlinga karumene ir ėjo tiesiai per
Mailežinę link Varutos pilies. Netoli pilies
jis sutiko Tautvilą ir Edvidą su Danieliaus
atsiūsta karumene ir suvienytomis spēko-
mis apsiautė pilį. Pilis buvo tvirtai įtai-
sytą ir užtektinai apvežtie maistu, todėl
galėjo išturėti ilgą kovą. Apgultas pilyje
Mindaugis siuntinėjo nedidelius pulkelius,
kankino ir naikino po truputį priešinink-
kus. Daug krito lietuvių ant pilies volų,
kiti paguldė galvas už pilies sienų atvir-
ma lauke, bet Mindaugis nesidavė. Prie-
šininkai ant galo persitikrino, kad pilies
neapims ir atitraukė nuo jos išsikirstė
po visas puses. Vokiečiai plėšė ir griebė,
kas pakliuvo, degino ir naikino, ko su sa-
vim paimti negalėjo, surinko daug viso-
kios mantos ir įvairių gėrybių, nužudė
daug gyventojų, kurie netiko eiti į nelai-
vę, nežiūrėdami nė ant amžiaus, nė ant
stovio. Tautvila ir Edvidas su Danieliaus
rusais ir palaukais nesidavė plėšime pra-
silenkti vokiečiams, turėdami gerą valan-
dą atkeršyti daugi už apturtas skriaudas.
Prisiplėšę daugių visokios mantos, iške-
liavo kartu su mistru Andriejum į Rygą.

Išėjus priešininkams iš Lietuvos,
Mindaugis lengviaus atsiduso, nors padė-
jimas jo nedaug ką pasigerino. Teisybė,
šioje valandoje neliko neivieno priešininko
Lietuvoje, bet viespatystė buvo smar-
kiai nuplėšta. Galingi priešininkai netik
nepanikino talkos, bet taisėsi vel stoti į
karą, iš kurio kiekvienas manė pelnyt.
Pasisekus pirmamjam karui, talkininkai
darė dar platesnius užmanymus ir lauke
didesnio pelno iš naujo karo. Tautvila ir
Edvidas, atvykę į Rygą, priėmė krikštą ir
zokoninkai užmanė pasodinti Tautvilą ant
sosto didžio Lietuvos kuniagaikščio. Mis-
tras Andriejus ir zokono dvasiškėjį, ypa-
čiai pirmasis Rygos arcivyskupas Alber-
tas Suerberas malonėjo padėti Tautvilai
pasilikti didžiū Lietuvos kuniagaikščiu,
nes tikėjo, kad per jį ir visa Lietuva pri-
ims krikštą. Todėl zokonas, taisydamasis
į karą, rinko daug stipresnę ir galingesnę
karumene neg pirmą kart. Volynijos Da-
nelius taipogi nemislįo apieisti savo švo-
gerių ir gerai pelnės iš pirmo karo, tikė-
josi dar daugiau pelnysias iš antro. Vy-
kantas darbavosi Zemaičiuose ir Latviuo-
se, rinkdamas karumene. Mindaugio vies-
patystė atsirado vel didžiame pavojuje di-
desniame neg pirmą kartą, nes nusilpusi
ir pavargusi Lietuva nespėjo dar atsigaui
ir butų galėjusi menkai gintis. Min-
daugis stovėjo ant prapulties kranto, rei-
kėjo daug sveiko proto ir išmintingumo
išbristi iš nelaimės.

IV

MINDAUGIO KRIKŠTAS.

Mindaugis ieškojo kelio, kurs išvestų
jį iš prapulties. Pirmiausia reikėjo suar-
dyti priešininkų talką. Pavojingiausiu
tarp priešininkų buvo Lyvžemės zokonas,
(T. B.)

Lindaugis

Lietuvos Katalikų Karalius.
Motinoms paskaitos.
Lietuvos Katalikų Karalius.
Motinoms paskaitos.
Lietuvos Katalikų Karalius.
Motinoms paskaitos.

Vietinės žinios.
Motinoms paskaitos.
Lietuvos Katalikų Karalius.
Motinoms paskaitos.
Lietuvos Katalikų Karalius.
Motinoms paskaitos.

Aklųjų darbininkų bendrija.
Pradžioje šių metų Peterburge įsikūrė aklųjų darbininkų bendrija.
Aklųjų darbininkų bendrija.
Pradžioje šių metų Peterburge įsikūrė aklųjų darbininkų bendrija.

PASARGA: "Už korespondencijas ir apgarsinimus "Kataliko" redakcija neatsako.
Administracija Liet. Teat. Dr-stės po priegloba Svz. Martino.
Administracija. D. L. K. Vytauto.
Administracija. D. L. K. Vytauto.

ANT PARDAVIMO.
Karčiama ant Town of Lake, lietuvių apgyventojų vietoje, arti Lietuvos bažnyčios.
ANT PARDAVIMO.
Karčiama ant Town of Lake, lietuvių apgyventojų vietoje, arti Lietuvos bažnyčios.

"Kataliko" agentai.
Kurie turi tiesą rinkti apgarsinimus, prenumerata nuo skaitytojų, priminti orderius ant visokių dukturizacijų darbų ir taip toliaus yra žię:
"Kataliko" agentai.
Kurie turi tiesą rinkti apgarsinimus, prenumerata nuo skaitytojų, priminti orderius ant visokių dukturizacijų darbų ir taip toliaus yra žię:

Knygos mūsų locnos spaudos.
245 Slapūs ir Anapas Grabo. Parase J. Gerutis, 1903 m. Spauda ir kaitais "Kataliko", 3244 So. Morgan St., Chicago, Ill., pusl. 184.
Knygos mūsų locnos spaudos.
245 Slapūs ir Anapas Grabo. Parase J. Gerutis, 1903 m. Spauda ir kaitais "Kataliko", 3244 So. Morgan St., Chicago, Ill., pusl. 184.

80 Našlaitė. No pasaka. Labai užimanti apysakė iš dabartinio lietuvių gyvenimo, pusl. 64.
81 Obrusitellai. Paveikslėlis iš masekų gyvenimo Lietuvoje, parašyta dėdes Antanozo.
80 Našlaitė. No pasaka. Labai užimanti apysakė iš dabartinio lietuvių gyvenimo, pusl. 64.

SKAITYKITE "KATALIKĄ"
Mindaugis ieškojo kelio, kurį būtų galima eiti.
SKAITYKITE "KATALIKĄ"
Mindaugis ieškojo kelio, kurį būtų galima eiti.

Kas yra Sergantis.

Didžiausia Lietuviška Aptieka

3149 So. Morgan St.

Cia randasi didžiausias išsirinkimas visokių gyduolių ir šaknų kaip vietinių taip ir užsienio. Taipgi didžiausia krautuve visokių roaletavų dalykų, kaip Mulių dël veido ir galvos išsprausimo, Pomodų dël plaukų, kvėpalų dël drapanų ir visokių kitoniškų dalykų kokie tikta gali rasti aptiekose.

Dabar aplankėte didelę daugybę visokių žolių ir šaknų iš seno kraujaus; kaip tai: Trijų Devynių Trajanokos, Naktinių, Devynmačių, Trukzolių, Clobrellų, Gumbašakių, Santų, Našlukių, Pupašakių, Valeriono, Bedegų ir kitokių, ko kitose aptiekose visai negalima gauti.

Išdirbame savo visokias šeimyniškas gyduoles dël visokių paprastų ligų, — dël vyrų moterų ir vaikų. Turime naujais išradimo gyduoles nuo slinkimo ir sustiprinimo plaukų.

Reikale čia visados galima atrasti daktarą kokį kas nori.

Receptai išpildomi koatsargiai ir iš teisingų gyduolių.

Visokios rodos ir patarimai yra suteikiami už dyką.

J. L. ZUKAUCKAS, Ph. G. Lietuviškas Aptiekorius.

J. E. KRZYWINSKI,
Diplomuotas aptiekorius ir savininkas.

DYKAI! DYKAI!

REGISTRUOTA RAKTAMS RINKUTE

Ateikit į banką ir palikite vardą ir antrašą ir jai gausite pamesit, raktai jums bus sugražinti. Adara kasdien iki 6 val. vakare. Šuštomis iki 9 val. vakare. Mokam 3 proc. už padėlius. Apsaugojimo skrynukes randavojam už \$2.50 ant metų.

Peoples Trust and Savings Bank

47-th St. & Ashland Ave. Chicago, Ill.

JOS. BARTKOWIAK
Išdirbėjas
4934 So. Paulina St. Chicago

Klauskit Chopen 10c. cigaru, nes padirbti iš geriausio tabako.

George J. McFadden
ATTORNEY AT LAW,
1400 Title and Trust Bldg.
100 Washington St.
Telephone Central 5076. Chicago.

K. STULGA
Užlaiko visokią tavorą kaip Batus zeverykus ir kitokius varszekus puikus drabužius. Meldžiū nepamirskit mano krautuves, o busite mellingai priimti.
4518 So. Wood St., Chicago.

LIETUVIAI ISDIRBEJAI
Geriausiu Havanos ir Domestic Cigarų

WHITE ROSE CLUB
SABOTSKIS ir LETUKAS
4614 So. Wood St. Chicago, Ill.

DR. M. F. BOZINCH

Lietuviškas Daktaras iš seno Kraujaus.
Ofisas 519 Milwaukee Avenue
Phone Monroe 301
nuo 10 iki 12 ryte ir nuo 6 iki 9 vakare.
Gyvenimas 1629 N. Spaulding Ave.
Tel. 4823 Irving Park
priež 9 - vakare ir nuo 12 iki 2 po piet.

Seno kraujaus gydytojas
Dras P. G. Wiegner
iš miesto Rygos.
Atidare ofisą ant aptiekos J. Leszczynskio 3815 So. Morgan St. Chicago, Ill.
Gydo visokias ligas

Telephone Yards 2716.
URA VISI PAS
Juozupa Ridika.

Szaltas alus, skani arielka ir kvepinis Cigari.
Turtu didele sale dël mitingų, veselijų ir t.
8258 Illinois Ct. kertė 88 gat.

Telephone Yards 2750
PIRMOS KLIASOS SALIUNAS
T. RADAVICZE

Linksminkis brolan pas mane atėjęs, nes asz užlaikau szaltą alu, geriausia vyna ir ruginė DEGTINE, o cigari tai net isz pat Turkijos o prieto turtu didele Halle dëlei Mitingų, veselijų ir kitokių susirinkimų, kuris pas mane atsi laukys tai bus szdingiai priimtas ir suramintas lieku. Su godone,
T. RADAVICZE
942 - 33rd. Chicago, Ill.

Phone Yards 709
JUOZAPAS LESZCZYNSKIS
APTEKORIUS
Užlaiko naminius ir užrubežinius gyduoles, ir receptus išpildo kožną valandą su dideliu saugumu. Reikale nusiduoikit pas jį, o busite užgandinti. Išnaujinam gyduoles in kitus miestus
3315 So. Morgan St., Chicago, Ill.

DR. G. M. GLASER.

Szuomi apreiškiu pagodoti visuomenai, jog tau seniausias gydytojas ant Bridgeporto, praktikuojant per 17 metų, peršilau savo ofisą ir gyvenimą savo locna namų po nr.
3149 So. Morgan St.
Kertė 82-ros gat.

Mano ofisas aprūpinatas naujaisiais budais gydymo. Visus ligonius stengsioi užgandinti kaip ir ligesiol. Pasitiekdamas, jog gerbiama publika ir tolians mane remis, esu namie ant kiekvieno pareikalavimo dëlei ir nakti. Esu specialistas ligose vaikų, moterų ir vyrų, ir užsėntose ligose. Daran visokią operaciją. Liekuosi su pagarbą
Telefonas Yards 687
Dr. G. M. Glaser
3149 South Morgan Street
Kertė 82-ros gatvės.

PETRAS SZLAKIS
(Tarpe 33 Place ir 83 Street.)
3821 AUBURN AVE. CHICAGO, ILL.
Telefonas Yards 2451.

Raulai kur tu be gi? Nuzi pas PETRA SZLAKI, nes esu labai izstroskęs, o pas jį galima atsivedyti, jis jis turi bavarska alu, gardziū ruska ocszczina, cigarus net isz Havanos. Tai ligiau negaliu su namais kalbei, lik sveikas, turiu skubinties, prie to jis duoda geriausias rodas visokiuose reikaluose ir provose. Taippat eina už vertęja ir visokius audus, prilma visokias provas, taippat ir už musztes fabrikose iszvaro teisingiausia Parduoda namis ir lotus visose dalyse miesto. Padirba visokias poperas. Paskolina pinigius ant namu ir budavojimo. Taippat užsiima su asekuracija namų ir rakandų.

PETRAS SZLAKIS
(Tarpe 33 Place ir 83 Street.)
3821 AUBURN AVE. CHICAGO, ILL.
Telefonas Yards 2451.

Telephone Yards 4175
A. BYANSKAS
GENERALISZKAS
Karpenderis ir Kontraktierius
Bodavoja namus kaip medinius taip ir murinius. Darbą atlieka teisingai, gerai, greitai ir pigiai. Dioda geriausiu roda, perkantiems senus namus ir pasako jų vertę. Eikite visi pas lietuvį.
3327 Auburn Ave., Chicago, Ill.

ILLINOIS METAL CEILING and SUPPLY COMPANY.
Pristato ir prikala visokias metalines lubas į sztorus, ofisus ir t. t. už žemą kainą. Reikale kreipkitės prie jų.
23 LAKE ST. CHICAGO, ILLINOIS.
Telephone Long Distance Central 514

Naujausia ir Gražiausia isdirbiste Fotografiju.
Mes isdirbam paveikslus pagal naujus metodus kaip ant vestuvių, piknikų ir balių dël to, kad mes esame iszilavinę geriau ne kaip kiti paveikslu isdirbėjai. Mes savo darbą gvarantuojam. Aptaismis į abdarus.
T. M. UGINT IR T. A. PAULIKAS
3448 So. Halsted St., Chicago, Ill.

PIRMOS KLIASOS MUZIKANTAS.
Grajuu ant pikniku, vestuvių, balių ir t. t. Ir da-gi esu geriausias barberis ir savininkas didelio saliuo. Kuris pas mane atsilankis, tas bus užgandintas.
W. M. Karbowski,
14th and Jeffers ave., Grant Works, Ill

THE FALCON CIGAR FACT.
Po vardu SAKALAS Cigaru Fabrikas
J. A. NUTAUC SAV.
— isdirba geriausius —
HAVANOS CIGARUS
1601 W. 47th St. CHICAGO.
Tel. Yards 1785.

R. S. Ivaszkevicz
Pirmotinis lietuviziskas isdirbėjas visokių mineraliszkų gerymų, kaip:
GINGER ALE, PA PISO, SALSERIO IR OBUOLINES SAIDES.
1645 W. 46th St. Ant Ashland Ave CHICAGO, ILL.

PONE ONA MILLER
(Pagal vyro Jankauskiene)
SEMAUSIA LIETUVISKA AKUSERKA CHICAGO.
Dabar gyvena, 107 Canalport ave. priezai Ruble St.
Telefonas Canal 3619.

Jos Pivnicki Z. Lubawski, Mgr.
The Improvement Roofing Co.
Dirbtuvė žvirinių stogų ir gatavų gantų. Talsome visokios ruszies stogų rymas ir kaminus.
1885 W. 47-th Str. Chicago, Ill.
Phone Canal 6774

Tai rots alutis pas **VINCENTA MAZEIKA**
Ogi vyrell alus labai skanus, milziniški stiklai o ir žmogus doras visame geras visi pas jį eikite niekad neaplenkite, jalgu katrie netlikite, tai nusiduoikite ant S. Morgan Str. (gatves) po No. 8302
Su godone,
VINCENTAS MAZEIKA
Chicago, Ill.

Daktaras Wissig
INZ RUSIJOS
gydo labai pasekminga visas Vyrų ligas, nežiurint kaip užsėntus ir blogas yra. Jai guri kiti atsiskais iszgydyti, atiek pas mane po num:
751 W. 18 Str.
tarpe Paulina ir Wood gatvių,
PIRMAS ISZTYRINEJIMAS DYKAL
Ofiso valandos: kasdiena 8 iki 5 val. 7 iki 9 vakarais. Nedëlioms nuo 10 ryto iki 3 po pietų.
Telefonas Canal 3208

The Star Cigar Mfg. Co.
F. KRISZCZIOKAITIS
Pirmutinis Cigarų dirbėjas ir pardavėjas Chicago ir apilinkę. Parduoda lietuvizkus cigarus Vytauto ir Gedimino.
298 E. 14th St. Chicago Heights, Ill.

MRS. EDWARD BRADEL
DIRBTUVĖ
Kukardų, Szarpų, Veliavų ir Bažnytinių Karunų. Pristato Draugystėms pa rėdus. Siuva Sidabrų ir Auksu. Reikale meldziami kreiptis prie mūsų, o mes stengsimės kiekvieną užgandinti. Teipogi užlaikome gyvas kvietkas.
1718 W. 47-th St. CHICAGO, ILL.

Matomas Suraszas **Matomas sudėjimas**

Viskas matoma
Wales Matoma Sudėjimo ir suraszos Maszina
THE ADDER MACHINE CO.
Wilkes-Barre, Pennsylvania.
SAXE & HOGLE, WESTERN DISTRIBUTORS
161 State St., Chicago. Phone Randolph 2644

Cash Registers
Mes užlaikom Registerius nuo \$5.00 ir aukščiau.
Parduodam už pinigų numušdami didelį nuosimtį arba ant išmokescių. Turime antrankių National, Hallwoods ir kitokio isdarbio registerių kuriuos parduodam už suvis žemą kainą. Nė jokio skirtumo nedaro ar didelis ar mažas biznis.
The National Cash Register Co.
Du Sztorai 47-49 E. Randolph St. Phone Central 1211
217 E. Madison St. Phone Main 1222

Telefonas Yards 8162
DR. A. L. GRAICZUNAS
(Specialistas veneriszkų ir paslaptinių ligų)
Gydo visokias ligas be skirtumo vyrų moterų ir vaikų.
3312 So. Halsted St., Chicago, Ill.

Dr. Marja Dowiat-Sass
OFISAS 749 W. 18 th St.
VALANDOS nuo 9:30 iki 11:30 ryte nuo 4:30 iki 7 vakare Nedëlioms tikta nuo 9:30 iki 12 ryte
TEL. CANAL 1208
RESIDENCE 2891 W. Harrison St.
Near 32nd Ave.
VALANDOS iki 9 ryte ir nuo 7 iki 8:30 vakare
TEL. AUSTIN 459

NESULIGINTAS FOTOGRAFISTAS
Z. Urbanowicz
4841 So. Ashland ave.
Užtenka pamatyti lange iszaisytas o artistiskai iszbaigtas fotografijas kurios iszeina isz jo dirbtuvės. Iszdirba geriausias fotografijas kokias tik kas nori, ypacz mes dël savo tautiecių padirbame geriausiai. Kas pas mus sykį atsilankys, tas jau visad pas mus ateis. Meldžiū atsilankyti o persitikrinsite apie mano darbą. Apsimoka atvažiuoti ir isz tolesnių pakraszčių. Duodam labai puikius prezentus prie kiekvieno orderio. Nepamirskite adresą.

Fountain Plunksnos.

Mēs užpirkome daugybę Fountain Plunksnų, kurias dabar pardavinėsime už labai pigę prekę. Fountain Plunksna yra paranki kiekvienam žmogui turėti, nes kotelyje įsipila at-ramentas ir galima naudoti visur ir visada, pa-rašius sumovei taip, kad plunksna nesigadytu ir nešiojies kišeniuje. Pati plunksna auksinė su storu kotuku.

Siunčiant pinigus adresuokit:
JONAS M. TANANEVICZE,
"Kataliko" Išleistojas
3244 So. Morgan St., Chicago,

DIDŽIAUSIA IR SENIAUSIA ISZDIRBYSTE FOTOGRAFIJU.
Mylinti naturaliszką paveikslą savo ir dailų darbą, kreipkitės pas mus, mes užtikrinam, kad mūsų darbo niekas negali virszinti už tai, kad mes mokame ir žinome kaip gerą darbą reik atlikti. Nesitikekit tiems, kurie moka dailiai pasigirti nes pasigyrimo neužtenka, bet reike ką nors nuveikti, kad ir kiti pamatyti. Didžiausias pamatas mūsų biznio yra užgandini-mas kiekvieno kostumerio.
Su pagarbą
JONAS P. RASHINCKAS,
3213 So. Morgan St., Phone Yards 2189 Chicago, Ill.

KAZIMIERAS RADZEVICZE
Tuojans szale Lehigh Valley dypo. Visokių a-rielių ir alaus didelis zopostas, taipgi ir isz Euro-ropos visokių vynu, cigaru ir visokių valgių ir osterių. Pakelevingi gali gauti nakvynę ir prieteliszką rodą visame. Taipgi parduodu szipkortes ant visų linijų ir siunziū pinigus į visas dalis svieto pigiausiai ir saugiai.
121 E. Centre St., Shenandoah, Pa.

TEMYKIT LIETUVEI

Geriausia, pigiausia ir teisin-giausia vietanegu pas žydus, kur galima gauti naminių puikių ra-candų, pečių, lampų, vanų ir citokny visokių daiktų koki yra "eikalingi" ir namus. Mano krau-uvė yra ant trijų lubų ir pri-oidinta visokiais tavorais. Taip-gi nepamirskit kad asz duodu lovanas nuo szimto penkis dole-ius. Užkvieciūvisius savo tau-tiecius atsilankyti.
St. Povevicze
3321 SO. MORGAN ST. CHICAGO.